

Møte onsdag den 13. november kl. 10

President: Inge Lønning

Dagsorden (nr. 14):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 4)
2. Referat

Presidenten: Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra Stortingets delegasjon til NATO-parlamentarikerforsamlingens 48. sesjon i Istanbul, Tyrkia, foreligger søknad, undertegnet av delegasjonens leder, Jan Tore Sanner, om permisjon i tiden fra og med 14. november til og med 19. november for representantene Kjetil Bjørklund, Per Roar Bredvold, Gunnar Halvorsen, Trond Helleland, Jon Lilletun og Per Ove Width
- fra representanten Ivar Kristiansen om permisjon i tiden fra og med 19. november til og med 21. november for å delta i en konferanse i regi av Nordisk Råd i Den faste parlamentariskkomite for arktisk samarbeid i Ottawa
- fra representanten Olav Akselsen om permisjon i tiden fra og med 19. november til og med 21. november for å delta i en reise til Jordan, Syria og Libanon som oppnevnt rapportør for palestinske flyktninger for Europarådets parlamentariske forsamling
- fra representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt om permisjon i tiden fra og med 19. november til og med 21. november for å delta i Den Interparlamentariske Unions delegasjon til De forente nasjoners 57. generalforsamling i New York

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Aust-Agder fylke: Liv Marit Moland
 - For Vest-Agder fylke: Sigmund Kroslid
 - For Buskerud fylke: John-Ragnar Aarset
 - For Hedmark fylke: Johnny Hult
 - For Hordaland fylke: Rita Tveiten
 - For Nordland fylke: May-Anne Brand
 - For Oppland fylke: Tove Lehre
 - For Rogaland fylke: Jan Petter Rasmussen
 - For Vestfold fylke: Vidar Andersen
3. Johnny Hult, Tove Lehre og Vidar Andersen innvelges i Lagtinget for den tid de møter for representantene Per Roar Bredvold, Kjetil Bjørklund og Per Ove Width.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges tre settepresidenter for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Oddvard Nilsen (H): Jeg foreslår Finn Martin Vallersnes, Anne Berit Andersen og Øyvind Halleraker.

Presidenten: Finn Martin Vallersnes, Anne Berit Andersen og Øyvind Halleraker er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Finn Martin Vallersnes, Anne Berit Andersen og Øyvind Halleraker anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens og morgendagens møter.

Sak nr. 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsminister Kjell Magne Bondevik
- statsråd Torild Skogsholm

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Olav Akselsen.

Olav Akselsen (A): Eg har eit spørsmål til statsministeren.

Dagleg kjem det meldingar om konkursar, nedleggingar, utflagging, permitteringar og oppseiingar. Signala kjem frå heile landet og gjeld alle delar av konkurranseutsett næringsliv. Tusenvis av arbeidsplassar går tapt. Me har no den sterkaste veksten i arbeidsløyse på over ti år. Sidan Bondevik blei statsminister, er over 16 000 fleire registrerte som arbeidslause. Det er ein auke på 28 pst. Dessverre tyder alt på at denne trenden vil halda fram. Ei undersøking gjord av TBL viser at over 50 pst. av medlemsbedriftene vurderer utflagging, og endå fleire vurderer nedbemanning.

Ein av dei få som ikkje ser ut til å vera bekymra, er næringsministeren. Hans innsats så langt har vore å bagatellisera og prøva å skulda på alle andre. Mitt spørsmål til statsministeren er om han er einig med næringsministeren i at me ikkje har ei krise i norsk industri i dag.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Urovekken- de utviklingstrekk når det gjelder arbeidsmarkedet, og spesielt i den eksportrettede industrien, bekymrer oss alle – også næringsministeren. Men han har også tillatt seg å peke på at situasjonen varierer en god del fra bransje til bransje, og at det i noen bransjer har vært en vekst i sysselsettingen.

Regjeringen fører en aktiv politikk for å bekjempe en økende arbeidsledighet. Jeg har selv reist en del rundt i distrikter som er rammet av fare for nedleggelse av ar-

beidsplasser og utflagging, og gjennomgangsmelodien var en bønn til oss politikere om å få vedtatt et budsjett som gjør at vi kan dempe presset på renten og kronekursen, som er hovedårsaken til problemene i den eksportrettede delen av næringslivet.

Regjeringen har lagt fram et slikt stramt budsjett. Nå håper jeg, og det er opp til partiene på Stortinget, at også Stortinget til slutt vedtar et stramt budsjett. Representanten Akselsens parti er inne i forhandlinger om dette akkurat i disse dager og i disse timer og kan levere sitt bidrag. Jeg håper det, og at Arbeiderpartiet også ser sitt ansvar i en situasjon hvor vi har en mindretallsregjering.

Det er også, på grunn av at lønnsutviklingen har spilt en vesentlig rolle for at vi har fått svekket vår konkurranseevne, tatt initiativ til og nå fått i gang et inntektspolitisk samarbeid med partene i arbeidslivet for å få bedre kontroll over en høy lønnsutvikling.

Vi har også gått betydelige skatte- og avgiftslettelser for næringslivet. Investeringsavgiften, som alene betød 6 milliarder kr, har falt bort fra 1. oktober. Vi har satset ytterligere på bedriftenes mulighet til å avsette ressurser til forskning og utvikling, og vi fører en aktiv kamp mot skjemavelde og byråkrati for å gjøre det lettere for bedriftene.

Olav Akselsen (A): Eg er glad for at statsministeren slår fast at ein er bekymra for næringslivet, og at det også gjeld næringsministeren. Men så seint som førre laurdag sa næringsministeren i Nationen at det ikkje er noka krise i norsk industri. Etter mitt syn er den første føresetnaden for handling at ein har forståing for situasjonen. Når me har ein næringsminister som har som hovudoppgåve å prøva å skubba under teppet at me har eit konkurranseutsett næringsliv som har store problem, så har me òg eit problem med å få til handling. Eg kan ikkje sjå at dei verkemidla som statsministeren her hevdar at ein har sett i verk, nemneverdig har vore med på å endra situasjonen. Det er i løpet av det siste året kronekursen har forverra seg. Så seint som i vår prøvde Arbeidarpartiet i samband med revidert nasjonalbudsjett å få til eit anna opplegg for å få ned renta og få ned kronekursen. Den gongen blei me latterleggjorde, og det blei bagatellisert. Eg håpar verkeleg at kunnskap om den krisa som no er i norsk næringsliv, også når fram til næringsministerens dør, og at statsministeren er behjelpeleg med det.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Næringsministeren har ikke skjøvet under teppet at vi har problemer i konkurranseutsatt næringsliv. Man kan ikke ta en setning eller et ord fra et intervju ut av sin sammenheng, slik representanten Akselsen nå gjorde. Jeg har lest hele dette intervjuet. Det er et nyansert intervju, og næringsministeren innrømmer også at særlig den konkurranseutsatte delen av næringslivet har problemer. Regjeringen fører en aktiv politikk for å bekjempe de problemene. Dette er problemer som har bygd seg opp over lang tid.

Når det gjelder Arbeiderpartiets bidrag i revidert nasjonalbudsjett sist vår, tror jeg nok – med all respekt – at det ikke hadde hjulpet noe særlig på renten og på krone-

kursen. Det måtte vi i tilfelle hatt en mer inngående debatt om. Men det var flere deler av det alternative budsjettet som kunne ha stimulert økonomien på en slik måte at presset ikke hadde blitt noe lavere.

Men nå er det opp til Stortinget å vedta et ansvarlig budsjett, hvor vi også gjerne diskuterer ytterligere tiltak for å bekjempe en truende arbeidsledighet. Det har vi invitert Arbeiderpartiet til. Og uten å gå inn i de drøftingene kan vi åpent si at vi er villige til å drøfte ytterligere tiltak med Arbeiderpartiet i disse dager.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Trond Giske.

Trond Giske (A): Hver eneste dag siden statsminister Kjell Magne Bondevik tok over, har 50 mennesker i Norge fått beskjed om at de har mistet arbeidet og gått ut i arbeidsløshet. Det hadde vært flott hvis Regjeringen hadde lagt fram et budsjett som hjalp på det. Men det står altså i budsjettpapirene at dette skal fortsette neste år. Faktisk vil 60 mennesker hver eneste dag neste år gå ut i arbeidsløshet, få beskjed om at det ikke er bruk for dem. Hva gjør Regjeringen? Hva er håpet til disse menneskene og alle de hundretusener som frykter for at de skal miste arbeidet? Jo, det er å kunne kvalifisere seg for det nye arbeidsmarkedet, få mer kompetanse og føle seg trygge på at det er bruk for dem i framtidens arbeidsmarked. Men Regjeringen kutter jo i de ordningene som kunne ha hjulpet dem til det. Man kutter i kompetanseutviklingsprogrammene, som skulle hjelpe arbeidstakere til å ta etter- og videreutdanning. Man har en stram kommuneøkonomi, som gjør at videregående opplæring og grunnskole for voksne blir kuttet. Man kutter i voksenopplæringsprogrammene, og man halverer veksten i forskning, som statsministeren skryter av. Mitt spørsmål er: Er dette det riktige svaret til alle dem som nå går ut i arbeidsløshet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Utover de tiltak jeg allerede har nevnt, kan jeg også opplyse om at vi, som representanten Giske sikkert er fullstendig klar over, har styrket Aetat med 220 årsverk i forslaget til statsbudsjett for neste år, nettopp for å kunne være med og håndtere disse problemene. Vi har foreslått å øke antall tiltaksplasser. Men som jeg allerede har sagt: Vi inviterer gjerne – og har gjort det – Giskes parti til å diskutere ytterligere tiltak med dette som siktemål.

Vi har i vårt budsjettforslag styrket bedriftenes muligheter til omstilling gjennom gode muligheter for skattefrie avsetninger til forskning og utvikling. Vi har fjernet en rekke skatter og avgifter som virket uheldig for næringslivet, hvor dessverre Arbeiderpartiet ikke har gått like langt som oss i slike skatte- og avgiftsreduksjoner. Så jeg mener bestemt at Regjeringen fører en aktiv kamp for bedriftene, for næringslivet, mot en økende ledighet, og vi inviterer Arbeiderpartiet til et ytterligere samarbeid om dette.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp): Det ville vel ha vært litt for enkelt hvis en statsminister fra Kristelig Folkeparti satte sin lit til skatte- og avgiftspolitikken alene når det gjelder næringspolitikken.

Jeg er glad for at statsministeren erkjenner at det er problemer, og jeg er enig i at de varierer fra bransje til bransje. Men nettopp det tilsier at man bør føre en målrettet nærings- og industripolitikk, rettet mot dem som har det verst, møbelindustrien, skipsfarten, prosessindustrien, og at en ikke bør legge stein til byrden for industrien ved å øke kostnadene for arbeidsgiverne når det gjelder permittering, ved å halvere bevilgningene til SND i en tid med kapitaltørke og ved å avskaffe refusjonsordningene for sjøfolk. Ser ikke statsministeren at Regjeringen gjennom budsjettet legger stein til byrden for et næringsliv som allerede har det vanskelig?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg kan ikke skjønne hvordan representanten Arnstad kan få det til å framstå som at jeg støtter meg til skatte- og avgiftslettelser *alene* som tiltak for å bekjempe ledigheten. Jeg refererte jo i et innlegg like før representanten Arnstad gikk på talerstolen, en rekke andre tiltak som vi også setter inn i kampen mot ledighet.

Så nevner representanten Arnstad bestemte bransjer. Og det er riktig at noen bransjer er hardere ute å kjøre fordi de har en klarere eksportprofil enn andre. Men jeg håper ikke vi skal tilbake til en bransjevis næringspolitikk, med selektive støtteordninger rettet mot bestemte bransjer – hvis det er det som er Senterpartiets oppskrift. Jeg tror vi først og fremst må føre en livskraftig næringspolitikk som gjør at bedrifter og bransjer kan klare seg uten selektive støtteordninger.

Når det gjelder SND, har vi økt bevilgningen til SNDs landsdekkende ordning, og vi har foreslått en ny låneordning rettet mot næringslivet i distriktene med en årlig ramme på 1 milliard kr. Det kunne kanskje Senterpartiet ha kostet på seg en positiv bemerkning om.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP): For en drøy uke siden kom Finansdepartementet med nye prognoser for utsiktene for norsk økonomi. Flere av de viktige anslagene er korrigert, noe som tyder på at også Finansdepartementet har kommet til erkjennelsen av at det nå blir kjøligere i norsk økonomi. Til tross for det svarer finansministeren på et spørsmål om dette at Regjeringen ikke har tenkt å foreta seg noe hva gjelder å endre anslagene i forhold til hvilket grunnlag statsbudsjettet blir vedtatt på. Mener statsministeren det er forsvarlig når anslagene for hele budsjettet har endret seg, at man allikevel i Stortinget skal vedta et budsjett basert på de anslagene som gjaldt da statsbudsjettet ble fremlagt, sett i lys av at vi nå særlig får betydelige varsler om innstramminger i konkurranseutsatt industri?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det viktigste for konkurranseutsatt industri er at vi vedtar et budsjett innenfor så ansvarlige – og i dette tilfellet stramme –

rammer at vi demper presset på rente- og kronekurs. Jeg er klar over at Fremskrittspartiet i så måte er tilhenger av en helt annen økonomisk teori, som de har ytterst få støttespillere for. Jeg kan ikke som statsminister ta sjansen på det ansvar jeg pådrar meg – og nå snakker jeg i stort alvor – ved å sprengte disse rammene og pøse mer penger inn i norsk økonomi enn vi tror den har kapasitet til, med stigende lønninger, priser, rente- og kronekurs som resultat. Det kan slå over ende tusener av arbeidsplasser. Det kan påføre barnefamilier og andre husholdninger store økte utgifter, og det vil jeg som statsminister ikke stå ansvarlig for. Men jeg er klar over at Fremskrittspartiet har en annen teori om dette. Når det gjelder prognoser, oppdaterer vi dem jevnlig, og hvis det hadde gitt grunnlag for at vi ville foreslå endringer i statsbudsjettet, ville vi kommet med det umiddelbart. Det har vi ikke funnet grunnlag for.

Presidenten: Øystein Djupedal – til oppfølgings-spørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Virkeligheten slår jo i hjel det statsministeren prøver å forsikre Stortinget om. Virkeligheten er jo den at arbeidsledigheten stiger, og stiger dramatisk. Den siste rapporten fra Aetat viser at den øker med mer enn 30 pst. for ungdom i aldersgruppen 25 – 29 år. Det betyr at det må helt andre tiltak til – målrettede tiltak, særlig for ungdom – for å få disse i arbeid. Det var den forrige Bondevik-regjeringen som fjernet garantien for at ungdom skulle få arbeid eller utdanning med den begrunnelse at arbeidsledigheten da var lav. Det er ett av de målrettede tiltak man nå kan gjøre bruk av for å sørge for at ungdom får brukt sin arbeidskraft. Særlig nyutdannet ungdom står uten arbeid, står det i rapporten fra Aetat. Det betyr at må man fokusere på disse spesielt, og det betyr at man igjen må gi disse en garanti for å få enten studie- eller arbeidsplass. Min utfordring til statsministeren er denne: Ser han det bekymringsfulle i at statistikken entydig viser at det er mennesker fra 25 år og oppover mot 30 år som har den bratteste økningen i ledighetskurven, og at man derfor må ha egne tiltak, spesielle tiltak, og ikke minst gjeninnføre en jobbgaranti for disse unge menneskene?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg deler bekymringen over tendenser til stigning i arbeidsledigheten generelt og i den aldersgruppen representanten Djupedal nevnte, spesielt. Derfor er også arbeidsmarkedstiltakene i første rekke rettet inn mot de områdene hvor vi har en mest bekymringsfull utvikling. Det gjelder ungdom, som nå nevnt, det gjelder innvandrere og langtidsledige, herunder langtidsledige sosialhjelpsmottakere. Så en søker å rette arbeidsmarkedstiltakene mest mulig inn mot dem som er hardest rammet.

En bestemmelse om garanti har jeg liten tro på i seg selv gir arbeidsplasser eller utdanning. Vi må passe oss for å utstede garantier som lett kan bli papirbestemmelser. Jeg synes det er mye viktigere å føre både en generell økonomisk politikk og en arbeidsmarkedspolitik som

gir både unge og andre arbeid framfor å gå på stønad. Derfor er vi også opptatt av det inntektspolitiske samarbeidet som et ledd i dette.

Presidenten: Sigvald Oppebøen Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Statsministeren seier at Regjeringa foreslår å styrkje Aetat med 220 årsverk til neste år. Det er i og for seg riktig, men først etter å ha kuttet 276 årsverk i inneverande år. Vidare foreslår Regjeringa å auke talet på tiltaksplassar for neste år. Det er òg ei sanning med visse modifikasjonar. Aktivitetsnivået er faktisk lågare enn første halvår 2002.

Ein ting som statsministeren ikkje nemnde, er forslaget til ny permitteringslov der lønnsplikta blir auka frå 3 til 20 år*. Ser ikkje statsministeren at det vil ha store konsekvensar for næringslivet, med oppseiing av arbeidstakarar, auka omfang av innleidt og mellombels arbeidskraft – trass i avgrensingar i lovverket – store rekrutteringsvanskar i enkelte bransjar og ikkje minst fleire konkurransar, særleg i distrikta? Meiner statsministeren at Regjeringa sitt forslag er eit godt tiltak for å redde arbeidsplassar?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Aetat blir foreslått styrket i vårt budsjett. Antall tiltaksplasser blir foreslått økt. Vi er i drøfting med Arbeiderpartiet om budsjettet i disse dager og drøfter gjerne også disse postene. Det er en åpen invitasjon. Det er bare for Arbeiderpartiet nå å bruke denne innflytelsen hvis de vil ta ansvar.

Nå tok vel Oppebøen Hansen litt hardt i når han sa at lønnsplikterperioden under permittering økes fra 3 til 20 år. Det dreier seg om dager selvsagt, det er vi begge klar over. Dagens ordning innebærer at en subsidiering av bransjer som er utsatt for variabelt aktivitetsnivå og et generøst permitteringsregelverk, kan medføre at for mye arbeidskraft kanaliseres til sektorer med varierende aktivitet. Vi har funnet grunn til en viss innstramming på dette, fordi vi ser at en såpass raus ordning, hvor det offentlige betaler så mye, har sidevirkninger som er uheldige. Men igjen: Det er en åpen invitasjon til Arbeiderpartiet til å drøfte også slike spørsmål som har med sysselsettingen å gjøre, hvis Arbeiderpartiet nå ser dette og vil ta ansvar.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har et spørsmål til statsministeren.

Kostnadene ved den meget naive asyl-, flyktning- og innvandringspolitikk som Regjeringen fører, nærmer seg nå 5 000 mill. kr for neste års budsjett. I den senere tid er det avdekket at det er ting som tyder på at ganske mange har fått opphold på humanitært grunnlag i Norge ved å hevde at de har konvertert fra den islamske religion til den kristne, og at dette ikke har vært gjort som ekte tro-

ende kristne, men det er hevdet at de har konvertert for å få opphold. Et slikt misbruk av kristendommen er uhyrlig. Jeg går ut fra at statsministeren vil ta de nødvendige initiativ, slik at der hvor konvertering til kristendommen har vært utslagsgivende for å gi opphold på humanitært grunnlag, vil UDI på nytt gå igjennom sakene for å forsikre seg om at ingen har fått opphold i Norge ved å bløffe med at de er kristne.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er en bestemmelse i vår lovgivning at der hvor det ikke er grunnlag for opphold som asylant, kan det være sterke menneskelige grunner som gjør at en kan få opphold på såkalt humanitært grunnlag.

Jeg tror nok representanten Hagen skal være litt forsiktig i sin språkbruk omkring disse spørsmål. At det er reelle problemer for tidligere muslimer som konverterer til kristendommen, skal ikke forsøkes underslått. At det også kan ha vært tilfeller hvor det ikke har vært en reell konvertering, kan jeg selvsagt ikke utelukke. Men å uttale seg i så generelle vendinger som representanten Hagen her nå gjorde, og nærmest trekke i tvil troen til de fleste kristne som har konvertert fra islam, tror jeg nok en i så alvorlige personlige spørsmål som dette dreier seg om, skal være litt forsiktig med.

Der hvor det måtte ha forekommet gale opplysninger i så måte, og i så tilfelle misbruk, regner jeg med at ansvarlige myndigheter vurderer det seriøst. Skulle de finne grunnlag for å gå igjennom noen av disse sakene på nytt, regner jeg også med at de gjør det. Dette ligger nå som kjent under Utlendingsdirektoratet og, som ankeinstans, Utlendingsnemnda.

Men jeg vil nok mane til en viss varsomhet med de sterke ord omkring slike spørsmål, som dreier seg om enkeltmennesker. Jeg har nok også grunn til å tro at mange har ment det alvorlig med sin kristne tro, og at mange av disse etter å ha latt seg døpe har vært aktive i kristne menigheter i mange år. Da skal en være litt forsiktig med språkbruken.

Carl I. Hagen (FrP): Hvis statsministeren går tilbake og leser igjennom det jeg sa, vil han se at jeg tok de nødvendige forbehold og var meget forsiktig. Jeg snakker om de som eventuelt har bløffet. Og der må jeg si jeg finner statsministerens svar meget passivt.

Når det har vært en stor aktivitet også fra Kristelig Folkeparti-politikere for å øve innflytelse på politisk ledelse for å omgjøre fagmyndighetenes avgjørelse, som statsministeren her snakker om, hadde jeg ventet en noe mer ydmyk statsminister, som i hvert fall ville ta et initiativ overfor UDI, som fortsatt er under instruks av komunalministeren – det er nemnda som ikke er det – og sørge for at UDI går igjennom og får avdekket de mulige tilfellene ved kontroll med om de som har fått opphold på humanitært grunnlag, fortsatt er aktive kristne, eller om det var kortvarig. Det er det initiativet jeg synes statsministeren burde sørge for at hans regjering tok, for nettopp eventuelt å rette opp det den forrige Bondevik-regje-

* Skal vere «dagar»

ringen muligens har kommet i skade for å utøve gjennom den politiske omgjøring av beslutninger.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: For det første er det slik at når en har ankeinstanser – tidligere Justisdepartementet, nå Utlendingsnemnda – er det selvsagt for at en skal kunne få sin sak prøvd på nytt. Det er ikke noe generelt mistenkelig at noen saker blir omgjort. En har jo ankeinstanser for at en skal vurdere om det er et grunnlag for omgjøring. Det må heller ikke mistenkeliggjøres at representanter engasjerer seg i saker. Meg bekjent har representanter i dette hus fra samtlige partier gjort det fra tid til annen. Jeg synes ikke det er noe galt i at representanter og andre politikere engasjerer seg også i enkeltmenneskers skjebne.

Det blir galt dersom det utøves et urimelig påtrykk, eller dersom avgjørelsen skulle tas på et usaklig grunnlag. Når det gjelder den konkrete saken som jeg skjønner Hagen har i tankene, skal det sendes et skikkelig svar til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite på de tolv spørsmål som er stilt. Hvorvidt UDI kan gjenoppta saker hvor det skal ha vært et mulig misbruk, skal vi selvsagt undersøke muligheten for.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Signe Øye.

Signe Øye (A): Jeg har et oppfølgingsspørsmål til statsministeren. I Norge har vi et asylinstitutt som vi mener skal være et viktig og riktig institutt i forhold til hvem som skal få opphold her i landet. Men etter de siste dagers avisoppslag er det klart at mange setter spørsmålsteget ved om rettssikkerheten og rettferdigheten er så god som vi kanskje har trodd. Det kan ikke være sånn at det er bekjentskaper eller andre ting som gjør at man kan få opphold her i landet – det må være helt klart.

Mener statsministeren at tilliten til asylinstituttet vårt er så god? Og mener han at det nå er nødvendig med en full gjennomgang for å gjenopprette tilliten?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg er enig med representanten Øye i at rettssikkerhet og likebehandling her er viktig, og vi har ankeinstanser for at aktuelle søkere skal få prøvd sin sak på nytt. Det må ikke mistenkeliggjøres. Det må heller ikke mistenkeliggjøres at enkeltpersoner engasjerer seg i andres sak.

Jeg er helt enig med representanten Øye i at bekjentskaper ikke skal avgjøre slike saker. Den aktuelle statsråd, som for øvrig er justisminister i dag også, og hans statssekretær den gang som avgjorde saken, har uttalt at de ikke har vært utsatt for et påtrykk eller et urimelig press. Jeg synes kanskje en skal høre på dem som har avgjort saken.

For øvrig blir det svart på disse spørsmål til kontroll- og konstitusjonskomiteen. Derfor synes jeg ikke det er riktig å gå mer inn i denne saken nå. Men vedkommende fikk ikke asyl, vedkommende fikk opphold på humanitært grunnlag. Det er noen som blander sammen begrepe- ne her.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP): Asylanttilstrømmingen i Norge har økt med 600 pst. siden Bondevik I tiltrådte i 1997. Det bor 16 000 asylanter i mottak. Vi får ca. 1 500 nye asylanter hver måned. Vi greier ikke å sende tilbake mer enn 500, så det er stor kø, og det hoper seg opp i mottakene. Da er mitt spørsmål til statsministeren: Hvilket menneskesyn er det som ligger til grunn for den forskjellsbehandlingen som tydeligvis skjer ved asylbehandling i Norge? Og hvilket menneskesyn er det som ligger til grunn for å tillate en så stor asylanttilstrømming til Norge, slik at mennesker må leve i uvisshet og under uverdige forhold i flere år før vi greier å gjøre vedtak om å sende dem ut av landet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg skjønner at representanten Sandberg ønsker en debatt om menneskesynet i forbindelse med flyktning- og asylpolitikken. En slik debatt har jo Fremskrittspartiet med indignasjon avvist tidligere når andre har forsøkt å reise den, så dette synes jeg var ganske overraskende. Mitt menneskesyn tilsier at vi skal søke å hjelpe så mange som mulig som er i en vanskelig situasjon, først og fremst fattige og forfulgte. Det er også det vår flyktning- og asylpolitikk tar sikte på – forfulgte mennesker hvis liv eller sikkerhet er i fare, skal kunne få asyl i Norge. Andre kan få opphold på humanitært grunnlag dersom det foreligger sterke grunner for det. Vedkommende som avgjorde den nå mye omtalte saken, hadde sine grunner for det når det gjaldt menneskelige hensyn, men det vil det bli redegjort for overfor kontrollkomiteen. Jeg ønsker ikke uverdige forhold i asylmottak. Tilstrømmingen er nå stor, vi treffer tiltak for å redusere den. Men mange lever i uverdige forhold i andre land. Jeg håper representanten Sandberg vil avhjelpe det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren. Statsministerens parti sliter med elendige meningsmålinger, og den siste i dag gir Kristelig Folkeparti en oppslutning på under 6 pst. Nå skal man jo ikke fortvile over én dårlig måling, og en skal heller ikke la seg styre av dårlige meningsmålinger hvis en har et viktig politisk prosjekt. Men når man får mange dårlige målinger, kan det jo være et uttrykk for at velgerne er skuffet og ikke har tillit til den politikken som Regjeringen fører, og som sådan mane til ettertanke hos statsministeren. Land og strand rundt lyser fortvilelsen fra folk som opplever kutt i omsorgstjenester og på skolesektoren. Jeg har noen tilfeldig valgte eksempler her, fra Evenes kommune, som må kutte i rammetimetall, fra Tysfjord kommune, der man diskuterer å slå sammen klasser, fra Bergen kommune, der en av foreldrene sier at det særlig er de svakeste elevene det går ut over. (Presidenten klubber.) Kan statsministeren skjønne at velgerne er skuffet?

Presidenten: Presidenten tillater seg å minne om at tidsrammen forutsetter at også spørsmålet skal kunne stilles innenfor tidsrammen.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det var jo en lang innledning om meningsmålinger før en endelig kom fram til et spørsmål. Nå har også SV erfaring med dårlige meningsmålinger, så jeg tror kanskje representanten Halvorsen gjør klokt i å ligge litt lavere når det gjelder å bruke det, for disse målingene kan svinge, både for den ene og den andre. Nå har de siste målingene ikke vært gode for Kristelig Folkeparti, men de har faktisk vært noe bedre enn det ene eksemplet representanten Halvorsen fant det opportunt å nevne. Men vi får se. Det er helt riktig som representanten Kristin Halvorsen sier, at vi kan ikke la meningsmålingene styre vår politikk. Det håper jeg heller ikke SV er ute etter. Det er også et interessant trekk at de to partiene som for tiden har de beste målingene i forhold til siste valgresultat, er de to partier som aldri har hatt regjeringsansvar – de to ytterpartiene Fremskrittspartiet og SV. Det kan hende det sier noe. Det kan hende det sier at det koster å ta ansvar, det koster å ta ansvar i en krevende økonomisk situasjon hvor vi også må ha en stram økonomisk politikk for å trygge arbeidsplasser og for å trygge folks økonomi. Intet ville vært bedre for meg enn å si at det skal bli masse mer penger til skoler, og det skal bli masse mer penger til det ene og det andre, som noen partier i Stortinget utmerker seg ved. Det kan jeg ikke ta ansvaret for, selv om det koster, fordi jeg er opptatt av at landet skal ha en god økonomi med tanke på arbeidsplasser og folks økonomi. Jeg har sett noe på SVs alternative budsjett. Det er en masse skatte- og avgiftsøkninger som også vil slå uheldig ut for næringslivet – det næringslivet minst av alt trenger nå, når en skal berge utsatte arbeidsplasser. Og det er en omgang med forsvarsbudsjettet, hvor jo SV alltid finner masse ressurser, som jeg ikke kan ta ansvaret for med tanke på vår utenriks- og sikkerhetspolitikk. Så jeg kan dessverre ikke følge SVs oppskrift. At noen blir skuffet fordi kommuneøkonomien er trang – ja, det forstår jeg.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg er veldig glad for at statsministeren studerer SVs alternative statsbudsjett, for da vil han også se at de forslagene som vi fremmer, der en systematisk satser på velferd og utdanning, er innenfor Regjeringens egne rammer, slik at beskyldningene om overbud rammer ikke oss. Det jeg ønsker fra statsministeren, er noen kommentarer i forhold til alle de henvendelsene som statsministeren sikkert får – i hvert fall får jeg dem – fra foreldre, lærere og elever rundt omkring i skolen som nå opplever at det kattes dramatisk på deres skoletilbud. Jeg har selv sittet på foreldremøte og kjent raseriet når vi får beskjed om at det kanskje skal kattes lærerstillinger på skolen der mine egne unger går. Dette er jo stikk i strid med de løftene statsministeren selv kom med i valgkampen, og det er ikke rart at foreldre, elever og lærere forventer en økning, en styrking, en forbedring innenfor skolesektoren og ikke det motsatte. Er det nå

slik at statsministeren slår seg til ro med at dette er situasjonen rundt omkring i landets klasserom?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, statsministeren slår seg ikke til ro med det.

Som kjent er skolesektoren primært et kommunalt ansvar, men det henger bl.a. sammen med statlige overføringer innenfor inntektssystemet. Og vi skulle gjerne sett at de kunne ha vært større. De øker fra år til år. De øker også betydelig på neste års statsbudsjett. Men vi må innse at over flere år har neppe overføringene fra staten til kommunesektoren økt nok til å holde tritt med utgiftsprofilen i kommunesektoren og oppgaveøkningen, som til tider øker mer enn inntektsoverføringene. Og det er et problem. Det har i en del kommuner bl.a. gått ut over skolesektoren.

Nå skal en, for å være sannferdig i dette bildet, også gjøre oppmerksom på at Norge faktisk er av de land som bruker mest penger i skolen pr. elev. Det viser statistikkene. Og det hører med i bildet. Men at noen kommuner nå har problemer i skolesektoren, erkjenner jeg.

Det pågår forhandlinger i Stortinget i disse dager, også om kommuneøkonomien. Vi er også villige til å drøfte denne posten.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øystein Djupedal.

Øystein Djupedal (SV): Det er jo spesielt å høre en statsminister gjentatte ganger sette sin lit til opposisjonen for å få gjennomført sin egen politikk, men la det ligge.

Situasjonen i Kommune-Norge er ganske dramatisk, og det er jeg glad for at statsministeren erkjenner. Det skyldes en kombinasjon av mange ting, men det skyldes først og fremst at overføringene fra staten er mangelfulle i forhold til de oppgavene som kommunene er satt til å løse. Dette smerter selvfølgelig alle de ulike partienes lokalpolitikere, for det er ikke mulig å innfri de forventningene og de selvfølgelige ønsker som befolkningen har når det gjelder skole, barnehager og omsorgssektoren.

80 pst. av landets kommuner må kutte i budsjettene til neste år. Og på toppen av det fikk finanskomiteen forrige dagen et brev fra finansminister Foss som sier at bare på årets budsjett er skatteinngangen 1 milliard kr mindre enn det man hadde forventet. På toppen av alle andre økninger får man altså 1 milliard kr mindre, som Regjeringen sier den ikke skal gjøre noe som helst med. Denne milliarden ekstra i mindre inntekter må kommunene i tillegg dekke av egne driftsbudsjett. Dette kan da umulig være i tråd med Bondeviks ønske. Denne milliard kan vi få på plass i saldert budsjett. Vil han det?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nysalderingen av statsbudsjettet for 2002 skal drøftes her i Stortinget like før jul, så det kan vi da komme tilbake til.

Det er riktig at skatteinngangen for 2002 nå ser noe mindre ut enn det vi hadde prognoser for da vi la fram nasjonalbudsjettet, men den ser fortsatt ut til å bli noe høyere enn det en la til grunn ved behandlingen av stats-

budsjettet i fjor høst, altså statsbudsjettet for det året vi snakker om, 2002.

Jeg setter ikke min lit til opposisjonen når det gjelder å få innfridd egne ønsker, men jeg setter faktisk min lit til at i hvert fall noen i opposisjonen, og forhåpentligvis tilstrekkelig mange, ser sitt ansvar for å få vedtatt et ansvarlig budsjett som kan trygge landets økonomi, styrke grunnlaget for arbeidsplassene og dempe presset på renten. Men vi kan ikke gjøre det på den måten SV har anbefalt, med masse skatter og avgifter som også vil slå negativt ut overfor bedrifter, og med en omgang med forsvarsbudsjettet som det i Stortinget heldigvis bare er SV som står for.

SV holder seg for øvrig innenfor de budsjetttrammene vi har foreslått, men det er et par andre partier i Stortinget som ikke gjør det, og deres oppskrift kan vi derfor heller ikke følge.

Presidenten: Vidar Bjørnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Vidar Bjørnstad (A): Utdanningsministeren i Bondevik-regjeringen har uttalt at skolen har nok penger. Det er Arbeiderpartiet fullstendig uenig i når vi ser på den situasjonen som skolene opplever landet rundt, og hvor mange her har vist til de innspill vi har fått i forhold til nedlegging av skoler, kutt i materiellinnkjøp, kutt i lærerstilling osv.

Arbeiderpartiet ønsker å satse på den offentlige felleskolen, hvor 98 pst. av våre barn går. Regjeringen har valgt å kutte i forhold til den offentlige skolen, både i direkte bevilgninger og i kommuneøkonomien. Til tross for at det bare er 2 pst. av våre barn som går i private skoler, har regjeringen Bondevik, til tross for budsjett-situasjonen, funnet rom for en kraftig økning til private skoler på over 30 pst., dvs. over 400 mill. kr. Hvorfor velger Regjeringen bare å satse på et lite mindretall av barna i Norge?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det gjør vi selvsagt ikke. Samarbeidsregjeringen er for en sterk og god offentlig skole. Det er dels avhengig av direkte statlige bevilgninger over Utdanningsdepartementets budsjett, dels avhengig av kommuneøkonomien.

En god del kommuner sliter. Det erkjenner vi, og vi ønsker å bidra til å redusere det problemet. Men en skal ikke glemme at vi i den offentlige skolen i Norge har større bevilgninger pr. elev enn nesten alle andre land i verden. Så en skal ikke male et svart bilde når situasjonen og statistikken er slik. Men at det er problemer en god del steder, er vi kjent med.

Så blir det også helt galt å framstille det som at vi nå satser noe enormt på private skoler. Bevilgningsforslaget vedrørende private skoler følger av loven. Og vi må jo følge loven. Det er godkjent flere nye skoler siden sist, og da sier loven at de skal få sine utbetalinger.

Jeg har alltid undret meg over Arbeiderpartiets holdning til private skoler. Det er et supplement, og, som representanten Bjørnstad sier, meget beskjedent, så hvorfor

vil Arbeiderpartiet at det skal være så lite støtte til de private skolene at bare folk med god råd får sende barna sine dit?

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Mitt spørsmål går også til statsministeren. Det blir for så vidt en oppfølging av det temaet som nettopp har vært diskutert, for jeg synes det er et særdeles viktig tema.

Vi kan ikke stikke under stol at det nå er foreldre som hver dag opplever at skoletilbudet til ungene deres forringes. Det er unger som må bytte skole, klasser blir slått sammen og fylt opp til maksimal størrelse, grendeskoler legges ned, og så mange som 2 500 lærerstilling kan nå komme til å forsvinne i skolen i det året som kommer. Dette er en dramatisk situasjon.

Jeg er for så vidt glad for at statsministeren sier at dette er Regjeringen opptatt av, men problemet er at Regjeringen ikke gjør noen ting med det. Og mitt spørsmål til statsministeren er: Kan ikke Regjeringen i det minste se på pensjonsavsetningene, som faktisk er avsetning til fond, og løfte dette ut av en fra før vanskelig kommuneøkonomi, slik at man kan rette opp noe av den situasjonen kommunene er i?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: La meg opplyse representanten Enoksen om at det har vi faktisk gjort noe med. Kommunaldepartementet har sendt ut skriv til kommunene om regnskapsregler når det gjelder avsetning til KLP, hvor kommunene gis adgang til å gjøre dette over flere år, slik at den pressede økonomiske situasjonen som skyldtes økte krav fra KLP, altså pensjonskassen for kommunene, blir redusert. Så her spør representanten Enoksen om noe som vi allerede har truffet tiltak i forhold til. Hvis Enoksen mener at man skal løfte det helt ut av de kommunale regnskap, går man over på regnskapsmessige prinsipper i forhold til det å ha en forsikringskasse, som vil være ganske oppsiktsvekkende og helt nye, og som man i tilfelle måtte vurdere konsekvensene av, i tilfelle også for andre forsikringstakere enn kommunene.

Ingen av oss underslår at mange kommuner har betydelige økonomiske problemer. Jeg tror de fleste av oss har så pass nærkontakt med det livet at vi vet det. Vi vet at det også i noen tilfeller går ut over skolen, bl.a. fordi vi har måttet sette inn kraftige ressurser til en del øremerkede ordninger, ikke minst barnehagesektoren, som gjør at de frie midlene som skal brukes til skole, blir mindre. Det kan de som har vært med på dette i Stortinget, ikke underslå. Men på tross av det er vi i gang med en gjennomgang av kommuneøkonomien. Vi har den kontinuerlig til vurdering. Vi har det også i budsjettforhandlinger i Stortinget og er åpne for å drøfte slike spørsmål, men vi må også fastholde at norsk skole når det gjelder ressurstilgang er en av de aller beste i verden.

Odd Roger Enoksen (Sp): Først til pensjonsregningen. Det er riktig at Regjeringen har gjort noe med regn-

skapsreglene, men man oppnår kun én ting med det, og det er å pynte på resultatet for neste år og la kommunene skyve det framfor seg. Utbetalingene vil finne sted til neste år uavhengig av endringer som Regjeringen gjør i regnskapsreglene, og det er utbetalinger i krone og øre som betyr noe for kommunene, ikke hvordan man bokfører dette.

Så er det selvsagt riktig at vi bruker mye penger på skole, men det har sine grunner. En vesentlig årsak til det er bl.a. at vi har et spredt bosettingsmønster med mange små skoler med få elever i hver klasse. Ønsker statsministeren å beholde det bosettingsmønsteret, vil det koste penger. Det må vi erkjenne, og det vil koste mer penger enn det man bruker på skole i andre land. Men noe av hovedproblemet i forhold til den situasjonen kommunene er i nå, er at Regjeringen legger opp til en vekst i privat konsum som er sju ganger høyere enn vekst i offentlig konsum. Det kan Regjeringen gjøre noe med. Syns statsministeren det er forsvarlig å gi skattelettelse og sterk vekst i privat konsum i en situasjon hvor skolen bl.a. må betale prisen for dette?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg tror representanten Enoksen, som også har vært statsråd, vet at sammensetningen av det såkalte private konsumet bl.a. har sammenheng med hvor mange som er ute i arbeidslivet. Det har i stor grad sammenheng med lønnsoppgjør, og derfor er det også en del positive elementer som ligger bak den såkalte sterke stigningen i det private konsumet. Jeg er klar over at Senterpartiet når det gjelder offentlig konsum, etter hvert har fått et annet syn enn det stortingsflertallet har på det å ta ut avkastninger fra Petroleumsfondet. Så vidt jeg skjønner, har Senterpartiet levert inn et forslag som i klartekst sier at man kan bruke mye mer fra Petroleumsfondet til en del formål. Det er det Senterpartiet og Fremskrittspartiet som står for. Det får jeg registrere. Jeg kan ikke ta ansvaret for det, for jeg føler meg ganske trygg på at det ville sette i gang en pris- og rentekarusell som kom til å koste både kommunene, skolesektoren og alle de andre områdene som Enoksen er opptatt av, mye, mye mer enn det Senterpartiet vil bevilge mer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Magnhild Meltveit Kleppa.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er vanskeleg å ta statsministeren si bekymring for skulesektoren og kvardagen for folk elles heilt på alvor når vi veit at han leier ei regjering som heilt bevisst har prioritert skattelette for folk med inntekter godt over 300 000 kr framfor å tilføra kommunane meir pengar. Det er jo det som gjer at det no kjem meldingar ikkje berre om reduksjon av 2 500 årsverk i skulen, men også om kutt i så basale tenester som dagtilbodet i psykiatri, stenging av eldresenter, ja til og med stenging av nye sjukeheims plassar. No er det fleire parti her i Stortinget, Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV, som har teke til orde for ein opptrappingsplan over fleire år for å sikra kommunane betre økonomi, slik

at dei betre kan sikra kvardagen for folk. Vil statsministeren ta eit slikt initiativ?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Når det gjelder det siste, kan jeg svare at som representanten Kleppa veldig godt vet, er det en konsultasjonsordning mellom Regjeringen og Kommunenes Sentralforbund om kommunesektorens økonomi i årene framover. Der kommer nok også dette spørsmålet opp. Det vil vi håndtere i ansvarlige drøftinger med Kommunenes Sentralforbund.

Representanten Kleppa sier at hun tar ikke min bekymring alvorlig. Jeg må nok si at det var et stivt stykke. Jeg tror jeg selv kan vurdere min egen bekymring eller mangel på sådan best, og den er til stede. Jeg reiser nok rundt i landet til å ta den inn over meg. Men jeg kan ikke følge Senterpartiets oppskrift som i realiteten ville bety å bruke mye mer penger over de offentlige budsjetter, med pris- og renteøkning som et sannsynlig resultat. Det skulle tatt seg godt ut overfor kommunene, hvor 1 pst. renteøkning betyr 800 mill. kr mer i utgifter, masse bedrifter som blir slått over ende, mange husholdningers økonomi som blir vanskeligere. Det vil jeg ikke være med på.

Når det gjelder skattelettelse, har de i veldig stor grad gått til bedriftene og næringslivet og også til lavtlønte ved økt minstebrutto.

Presidenten: Reidar Sandal – til oppfølgingsspørsmål.

Reidar Sandal (A): Ordføreren i Ålesund seier til ei avis i dag at han aldri har hatt slike vanskar i sin kommune som han vil få neste år. For lite pengar til kommunane fører særleg til at dei som er svakast og vanskelegast stilte, blir sterkast ramma. Det gjeld elevar som har behov for særleg hjelp i opplæringa og behov for spesialopplæring, og det gjeld eldre personar i kommunane som kjem til å få mindre og dårlegare omsorg i året som kjem.

Statsministeren har tidlegare i denne spontanspørjetimen snakka om at han ikkje kan ta ansvar for ei ugunstig og negativ utvikling. Då er spørsmålet mitt til statsministeren: Kan statsministeren ta ansvar for denne negative utviklinga for mange unge og eldre i kommunane våre i året som kjem?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg har også hørt både den omtalte ordføreren fra Ålesund – han er fra mitt eget valgdistrikt – og andre komme med slike bekymrede uttalelser. Det er også noe av bakgrunnen for det jeg har sagt tidligere i denne spontanspørretimen.

Det må nok også i rettferdighetens navn sies at dette ikke er en helt ny type utsagn. Også da representanten Sandal satt i regjering, var det mange meget bekymrede ordførere, også fra Arbeiderpartiet, som uttalte lignende ting. Det er ikke til forsvar for det som er situasjonen i dag, men det kan kanskje være nyttig av og til å friske opp hukommelsen litt. Det var til og med snakk om et opprør i arbeiderpartiregjeringens tid.

Derfor vil vi jobbe også med kommuneøkonomien framover, enten det er i budsjettforhandlinger i Stortinget

eller det er for de kommende år. Jeg står oppreist på den profilen dette budsjettet har – en kraftig økning av støtten til barnefamiliene, den sterkeste satsing på å bekjempe fattigdom i Norge som vi noen gang har hatt, en klar helseprofil på budsjettet, med milliarduttellinger i økning, og en sterk miljøprofil.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Hvis statsministeren ikke vil ta ordførernes bekymring på alvor, burde han kanskje ta foreldrenes bekymring på alvor. Det er mange foreldre nå som får beskjed om at all tilpasset opplæring i grunnskolen blir borte. Nå blir det slik som da Bondevik og jeg gikk på skolen: én lærer, én klasse – alle skal lære akkurat det samme på én gang. Da vet vi at det er veldig mange elever som ikke får den opplæringen de trenger. Det er en bekymring som jeg savner at statsministeren tar alvorlig innover seg. Det er ikke nok å sjonglere med tall hit og dit og si at nå er det så mye der og så mye der, og vi har ikke råd. Dette er jo et verdspørsmål. Setter vi ikke såpass pris på barna at vi syns at opplæring er viktigere enn å gi skattelette til den gjengen som sitter her, og til samtlige millionærer i Norges land?

Presidenten: Presidenten er litt i tvil om hvilken «gjeng» det ble siktet til, men overlater til statsministeren å tolke spørsmålet. (Munterhet i salen)

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg skal ikke bruke et så uærbødig uttrykk om representanten Andersen og andre som hun selv nå gjorde.

En gjentatt påstand om at statsministeren ikke tar ordførernes bekymring på alvor, blir ikke riktigere om også representanten Andersen nå repeterer den. Jeg har sagt og bedt om å bli trodd på at vi tar den bekymringen på alvor. Da ber jeg om at man slutter å gjenta en feilaktig påstand.

Jeg tar også foreldrenes bekymring på alvor. Jeg har faktisk i løpet av de siste ukene vært rundt og besøkt skoler i Kommune-Norge, og vet at skolen er helt annerledes enn da vi to gikk på den. Det er stort sett slutt på dette med én lærer, én klasse – selv om jeg også tror barna har behov for en gruppetilhørighet og en trygg ramme omkring seg. Det er mye mer fleksible ordninger, det er flere lærere i skolen enn i vår tid, og det er en mer spennende undervisning og en mer tilrettelagt undervisning, også for dem som trenger det. Det tror jeg fortsatt kommer til å være situasjonen. I noen kommuner har de også problemer med en del av disse tilbudene. Det tar vi faktisk på alvor, og vår økonomiske politikk er rettet inn på også å trygge kommunenes økonomi, ikke å gi dem økte renteutgifter.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at det sikkert er en fordel om alle holder styr på sine egne bekymringer til enhver tid, da ville man ikke behøve å bekymre seg for andres bekymringer.

Per Sandberg – til siste oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP): Jeg er enig med statsministeren i at man skal være litt forsiktig med å tegne et bastant bilde av kommuneøkonomien, for det er nok store forskjeller ute og går. Jeg syns også det er interessant at statsministeren peker på de budsjettforhandlingene som foregår i Stortinget nå, og at også kommuneøkonomien skulle være en del av det, når vi vet at Kristelig Folkeparti har en skriftlig avtale med Fremskrittspartiet her i huset når det gjelder kommuneøkonomien for 2003.

For kommuneøkonomien er nok gjelden et større problem enn inntektene, så jeg tror vi har et utgiftsproblem i stedet for et inntektsproblem. Det er også interessant å utfordre statsministeren når han sier at Regjeringen hele tiden har kommuneøkonomien opp til vurdering: Kunne det vært mulig å ta en vurdering opp mot den gjelden som kommunene har knyttet til statlige reformer gjennom de siste tiårene, etter at staten ikke har finansiert reformene fullt ut?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg tror representanten Sandberg har rett i at den gjeld som mange kommuner i dag har, er et kjempeproblem for dem, for det krever selvfølgelig veldig mye tilbakebetaling. Det er derfor det er så viktig å føre en politikk som ikke øker denne gjeldsbyrden, noe som vil skje hvis vi fører en økonomisk politikk som fører til økt rente. For hver prosent økt rente vi eventuelt måtte få, vil det koste kommunesektoren 800 mill. kr. Og med allerede stor gjeldsbyrde er det uheldig. Det er det vi da bl.a. også søker å minne Fremskrittspartiet om, at det nå ikke må føres en økonomisk politikk som vil øke dette gjeldsproblemet.

Når det gjelder kommuneøkonomien, er vi klar over de avtaler vi har inngått, og skal etterleve dem. Når det gjelder presidentens bemerkning om bekymring, er jeg absolutt bekymret for kommuneøkonomien, men jeg velger nå også å se de lyse sider, både ved livet og budsjettet. Det er veldig mange lyse sider ved forslaget til statsbudsjett for neste år som jeg kanskje hadde håpet at noen av og til var innom, i stedet for å tegne et helsvart bilde som blir fullstendig misvisende.

Presidenten: Det var ikke presidentens mening å oppfordre til en økning av bekymringsvolumet. Det er stort nok.

Siste hovedspørsmål i den muntlige spørretimen blir stilt av Sylvia Brustad.

Sylvia Brustad (A): Jeg har et spørsmål til statsministeren. Statsministeren har i dag sagt at han er bekymret for situasjonen på arbeidsmarkedet, men til tross for det har vi ikke sett så veldig mange konkrete tiltak for å bøte på det.

For kort tid siden besøkte statsministeren Jordan tannbørstefabrikk på Flisa, hvor mange nå mister jobben fordi store deler av produksjonen flyttes ut av landet. Det var et besøk som skapte forventninger. Mange av dem som mister jobben, har jobbet store deler av sitt voksne

(Brustad)

liv der. Det er en region med et meget ensidig næringsgrunnlag, som betyr at det er vanskelig å få seg andre jobber, og at man dermed må være forberedt på å omskolere seg for å ha sjansen til å komme over i et annet arbeid. Men da må de ha et økonomisk grunnlag for å greie det. Situasjonen i Solør-regionen og en del andre regioner akkurat nå om dagen er utrolig kritisk og vanskelig. Et ønske fra de oppsagte er at man kan få lov til å beholde dagpengene sine mens man omskoleres til et annet arbeid. Det er et krav og et ønske som Arbeiderpartiet støtter, fordi regionen er i en så spesiell situasjon. Støtter statsministeren dette?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er riktig at jeg var på besøk i Solør-regionen, og det gav meg også et interessant innblikk både i kommuneøkonomi og i en region som er nokså hardt utsatt når det gjelder arbeidsplasser.

La meg først si at det som var gjennomgangsmelodien da jeg møtte representanter for bedriftene i Solør-regionen, var: Vær så snill, få vedtatt et budsjett som demper presset på rente- og kronekurs, for det er nå vårt hovedproblem! Det var faktisk budskapet. Det har Regjeringen lagt fram forslag til, og vi har invitert Arbeiderpartiet til å være med og vedta et budsjett innenfor disse ansvarlige rammer, men med vilje til å omdisponere innenfor dem.

Når det så gjaldt forholdet mellom dagpenger og utdanning, er det riktig at det ble tatt opp med meg. Jeg sa, som sant var, at den saken var til behandling i departementet – altså til vurdering, at vi skulle vurdere det. Den vurderingen er nå gjennomført, og de har kommet til at det forslaget som det her konkret var tale om, med en kombinasjon av dagpenger og en så vidt lang utdanning som det her var spørsmål om, ikke er forenlig med det regelverket som er fastlagt. Og det har de da måttet meddele søkerne. Så den kombinasjonen som det her var søkt om, er ifølge departementet ikke mulig innenfor dagens regelverk.

Sylvia Brustad (A): Olof Palme sa en gang at politikk er å ville. Jeg mener at dette også handler om å ville. Det er faktisk slik at i andre deler av landet som har vært i tilsvarende situasjoner, hvor så mange har mistet jobben på én gang og hvor det er et så ensidig næringsgrunnlag, har en, hvis en har vist vilje til det, også kunnet gå inn og gjøre denne typen ting.

For meg er det ukjent at dette skal være knyttet til veldig lange utdanninger for flertallet av dem som er oppsagt. Nei, det er ikke det det er snakk om. For mange av dem er det ikke snakk om lange utdanninger, men de må ha noe for å komme over i et annet arbeid. I så fall er alternativet for mange av dem sosialkontoret, og det betyr at de ikke kommer over i noe annet arbeid.

Jeg vil så sterkt jeg kan, appellere til at statsministeren går gjennom denne saken en gang til. Vi har greid å sette inn særskilte tiltak overfor verftsindustrien, som har vært nødvendig i visse situasjoner. Vi må også greie å gjøre særskilte ting når det gjelder innlandet, når det er nød-

vendig. Statsministeren har skapt en del forventninger som han nå ikke innfris, og jeg vil håpe at han vurderer saken en gang til.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er ikke grunnlag for å si, ut fra det som jeg uttalte da jeg var i Solør, at jeg har skapt forventninger som ikke innfris. Det jeg sa, var at saken var til behandling i departementet, og at den skulle vurderes på det grunnlag. Det er gjort. Og jeg regner med at Sylvia Brustad, som selv har vært statsråd, også vil erkjenne at en statsminister ikke kan sette et regelverk til side når det ansvarlige departementet sier at dette kan vi ikke forene med dagens regelverk. En statsminister kan ikke bare med et pennestrøk si at det bryr vi oss ikke om. For jeg antar at dette regelverket er utarbeidet etter nøye vurdering.

Jeg vet ikke hvor lange alle disse aktuelle utdanningene er, så jeg vil ikke generelt karakterisere dem som veldig lange utdanninger. Men jeg kan ikke drive saksbehandling i slike saker på Statsministerens kontor eller over Stortingets talersol. Etter hva jeg har fått opplyst fra departementet – og det er en statsminister helt avhengig av – har de kommet til at søknaden ikke var forenlig med regelverket for dagpengene. Det må jeg forholde meg til. Jeg skal gjerne be statsråden se på det på nytt, men jeg skjønner at de har vurdert det ganske grundig.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Bendiks H. Arnesen.

Bendiks H. Arnesen (A): Vi får også mange meldinger om hjørnesteinsbedrifter langs kysten som sliter. Konkursene i Myre Fiskeindustri i Nordland og Sunnmørsfisk på Sunnmøre for kort tiden siden er eksempler på hvordan situasjonen er. Bare i Nord-Norge har minst 25 fiskeribedrifter vært nødt til å gi opp hittil i år. Hva slags plan har statsministeren for disse lokalsamfunnene og for dem som mister jobben i slike ensidige fiskeriområder?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Fiskerisektoren er jo blant vekstnæringene i Norge, og det har skjedd utrolig mye positivt langs kysten i de senere år for økt sysselsetting innenfor fiskeribransjen og ikke minst innenfor fiskeindustrien. De er også veldig eksportavhengige. Veldig mye av disse produktene går jo som kjent ut av landet, gledeligvis, og de rammes nå også av problemer for våre eksportnæringer, som henger sammen med den høye kronekursen, som igjen henger sammen med den høye renten. Så jeg gjenntar – selv om noen synes at jeg gjør det til det kjedsommelige, men jeg gjør det fordi det er så viktig – at det aller viktigste vi kan gjøre overfor dem nå, er å føre en økonomisk politikk som demper disse problemene med kronekurs og rente. Det har Regjeringen lagt opp til, og vi håper det blir resultatet også etter behandlingen av budsjettet i Stortinget.

Vår fiskeriminister er i kontinuerlig kontakt med bransjen og vurderer tiltak som kan avhjelpe situasjonen. Men å gå inn med selektiv bransjestøtte tror jeg ikke er riktig, verken overfor denne eller andre næringer.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Hvis regelverket for å kunne kombinere ledighetstrygd og nødvendig kompetanseheving for å få jobb igjen står i veien for fornuftige og vetlige løsninger som vil fungere, synes jeg det er veldig underlig at statsministeren og Regjeringen ikke ser ut til å ha evne og vilje til å forandre på et slikt regelverk. Så det må vel være noe annet som ligger bak når man ikke vil gjøre dette. Det kunne jeg godt tenke meg å spørre statsministeren om, for det kan jo ikke være noe galt i det å gi folk som har blitt arbeidsledige, og som trenger noe kompetanseheving, hjelp til å kunne komme over i jobb igjen. Hva i så fall er det som er galt med det? Og hvis statsministeren er enig i at det ikke er noe galt i det – det har vært gjort andre steder i landet – ja, er det da sånn at dette bare skal få lov til å skje andre steder i landet, og ikke i innlandet? For det er faktisk det inntrykket vi nå står igjen med, at statsministeren tror mer på reglene enn på folkevettet og på det som er fornuftig, og at dette har vært mulig noen steder i landet, men når det skjer i innlandet, er det helt umulig.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg får da opplyse følgende: Arbeids- og administrasjonsministeren har opplyst at han ikke kan tilrå iverksettelsen av forsøket når det gjelder punktet om å gi mulighet for å beholde dagpenger under utdanning, fordi det vil være i strid med formålet med dagpenger under arbeidsledighet, som jo er en inntektssikring ved arbeidsledighet. Dagpengene skal ikke finansiere ordinær utdanning. Det ville i tilfelle være et unntak fra sentrale vilkår for rett til dagpengene. En statsminister må forholde seg til det. Det er ikke sikkert at regelverket er i strid med folkevettet. En må ikke ha som utgangspunkt at det er enten folkevett eller regelverk. Jeg regner med at representanten Andersen er enig i at en statsminister ikke kan stå på talerstolen og bare sette en strek over et vel utarbeidet og gjennomtenkt regelverk. Hvorvidt dette har vært gjort andre steder, må jeg i tilfelle sjekke i departementet.

Regjeringen er opptatt av å bidra til tiltak i Solør og Glåmdalsregionen. Regionen har omstillingsstatus. Totalt vil staten bidra med 30 mill. kr i omstillingsmidler i regionen fram til 2003. Det er stilt ytterligere 5 mill. kr til rådighet i 2002 til Våler og Kongsvinger. I løpet av en tiårsperiode vil denne regionen ha mottatt 50 mill. kr i statlige omstillingsmidler.

Jeg bare nevner dette for å vise at vi er opptatt av den prekære situasjonen i Solør-regionen – og gjør noe.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng

til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 6, fra representanten Bjørn Jacobsen til utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten Morten Ørsal Johansen til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Thore A. Nistad.

Spørsmål 21, fra representanten Sylvia Brustad til miljøvernministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 22, fra representanten Rolf Terje Klungland til miljøvernministeren, vil bli tatt opp av representanten Mette Gundersen.

S p ø r s m å l 1

Trond Giske (A): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til kultur- og kirkeministeren:

«I tre år har NISO og Norsk Folkehjelp drevet antirasismekampanjen «Gi rasisme rødt kort». Dette har vært et viktig arbeid for å få bukt med rasistiske ytringer knyttet til idretten. Kampanjen har vært vellykket, og nå skal den utvides. Den seneste tids hendelser på internasjonale fotballarenaer, der fargede spillere har blitt trakassert, viser at dette er et viktig arbeid.

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at dette arbeidet fortsetter, og sikre kampanjens videre drift?»

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Prosjektet «Gi rasisme rødt kort» er eit treårig prosjekt som Kultur- og kyrkjedepartementet har bidrege til finansieringa av. I tillegg har prosjektet fått midlar frå Helse og Rehabilitering. Norsk Folkehjelp og NISO driv prosjektet. Prosjektperioden går ut ved slutten av året.

Er er kjend med at kampanjen ikkje har finansieringa klarlagt etter at prosjektperioden går ut.

Prosjektet «Gi rasisme rødt kort» er eit eksempel på synleg haldningsskapande arbeid og har klart å mobilisera idrettsutøvarar til konkret å visa sitt standpunkt mot rasisme. Prosjektet har utvikla enkelt materiell som viser arbeidet deira. Ved større idrettsarrangement viser utøvarane raudt kort som felles markering mot rasisme. Prosjektets sluttrapport vil vera av betydning for det vidare arbeidet.

Departementet har avtalt møte med prosjektleiinga. Vi ynskjer å drøfta erfaringane og resultatata frå prosjektperioden og sjå på moglege måtar å driva kampanjen vidare på. Departementet har òg vore i kontakt med Norges Fotballforbund for å få til ei løysing på det vidare virket. Fotballforbundet er positivt til å ta eit større ansvar, men ynskjer at antirasismearbeidet blir koordinert med integreringsarbeidet innan idretten. Dette synet støttar eg.

Trond Giske (A): Jeg takker kulturministeren for svaret.

Det er veldig positivt at det er tatt initiativ til et møte mellom departementet og dem som står bak denne antirasismekampanjen. Det er kanskje først og fremst unge mennesker denne kampanjen kan nå, men også andre generasjoner har idrettsutøvere som viktige forbilder, og det de markerer, kan bety mye i det holdningsskapende arbeidet.

Når det er sånn at alle disse idrettsutøverne villig vekk stiller opp, bruker sitt navn, bruker sin posisjon til å markere holdninger i et så viktig arbeid, bør vi andre gjøre alt vi kan for å bygge opp under det. Derfor er det positivt at man skal ha et møte, men jeg skulle gjerne hatt noen klarere signaler fra kulturministeren om at man faktisk vil ta tak i dette, og at man på en eller annen måte sørger for at den kampanjen får gå videre, for det er utrolig mange som nås, med forholdsvis små midler.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Dette har vi teke tak i lenge før spørjaren stilte spørsmålet, fordi vi veit at den treårsperioden som går ut, skal vurderast. Vi har invitert til eit møte. Vi har hatt kontakt med Fotballforbundet. Vi vil sørgja for at ideen bak tiltaket blir ført vidare. Men å gå ut og gi ein konklusjon før vi har sett sluttrapporten, eller før vi har hatt møtet, vil faktisk vera uansvarleg av meg. Men eg kan forsikra at vi ser det positive i det arbeidet som er gjort, og vi vil jobba for at intensjonen i arbeidet mot rasisme òg skal førast vidare på den beste måten.

Trond Giske (A): Jeg syns det blir klarere og klarere at ideen bak prosjektet skal videreføres. Jeg tolker det dit hen at vi på en eller annen måte får en sånn kampanje også i framtida. Selvsagt må man diskutere organiseringsform og hvor pengene skal komme fra, men det viktigste er at dette fortsetter.

Det er ikke bare ved å vise de røde kortene at idrettsutøvere engasjerer seg i antirasistisk holdningsarbeid. Idretten i seg selv er egentlig et massivt holdningsskapende arbeid, også i forhold til rasisme og den type holdninger, fordi man møtes, man spiller sammen, man leker sammen. Vålerenga fotballklubb har over 20 forskjellige nasjonaliteter som spiller på samme lag. De driver ikke antirasistisk arbeid, de driver med fotball, men effekten er den samme. Man får en respekt og en holdning overfor hverandre som likeverdige, og man lærer å samarbeide og å kjenne hverandre. Så jeg håper virkelig at det blir satt handling bak ordene, og at ikke bare ideen, men hele prosjektet, videreføres.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Vi vil ta konkret ansvar ved at vi vil føra vidare intensjonen med arbeidet. Om det er dette prosjektet som skal førast vidare, eller om arbeidet kanskje kan bli gjort på ein endå betre måte – kva veit eg? Det skal vi gå i samtale med partane om. Det viktige er at arbeidet mot rasisme blir ført vidare på ein eller annan måte.

Representanten Giske nemnde Vålerenga, som har eit veldig breitt arbeid. Dette arbeidet har heile Fotballforbundet teke over ansvaret for. Så no er det ikkje berre Vålerenga som driv det, men også mange andre fotballklubbar har m.a. ulike arrangement der dei fokuserer på arbeidet mot rasisme i samband med trening, fotballkampar, osv. Så det er eit blomstrande arbeid som blir drive for barn og ungdom, og eg er heilt sikker på at vi alle ynskjer at intensjonen bak den kampanjen skal førast vidare på ein eller annan måte. Men eg vil ikkje trekkja den konklusjon at vi skal gjera det akkurat slik som dei har gjort det til i dag. Kanskje vi til og med finn på nye og betre idear.

S p ø r s m å l 2

Knut Storberget (A): «Forbruker-rapporten rapporterer om at de nye rettighetene vedtatt i loven om forbrukerkjøp er helt ukjente for mange. Særlig ansatte i butikker er ukjente med de nye reglene om reklamasjon, erstatningsgjenstand og krav til reparasjon.

Hva vil statsråden foreta seg for at loven blir effektiv og ikke bare forblir en samling ukjente bestemmelser?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Et viktig formål med den nye forbrukerkjøpsloven er å styrke forbrukernes stilling særlig med hensyn til de reglene som gjelder ved selgerens kontraktsbrudd. Undersøkelsen fra Forbruker-rapporten viser at selgere som her blir kontaktet i forbindelse med undersøkelsen, har mangelfull kunnskap om den nye forbrukerkjøpsloven. I den grad dette er representativt for selgersiden og fører til at forbrukerne blir feilinformert, er det svært beklagelig.

For å bidra til god kunnskap om forbrukerkjøpsloven, har Justisdepartementet på sine Internettsider lagt ut informasjon om lovens mest sentrale bestemmelser. Representanter fra Justisdepartementet har også holdt foredrag om den nye loven. Fylldig informasjon om loven finnes også på Forbrukerrådets internettsider. I tillegg har Forbrukerrådet informert om loven gjennom Forbruker-rapporten.

Selv om både Justisdepartementet og Forbrukerrådet har gått aktivt ut med informasjon, kan det synes som at den generelle kunnskapen om loven ennå ikke er god nok. Dette henger nok til dels sammen med at loven bare har vært i kraft noen få måneder. Når det særskilt gjelder selgerens kunnskap om loven, vil jeg understreke at enhver som driver næringsvirksomhet, har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i de reglene som regulerer vedkommende type virksomhet. For næringsdrivende som driver med salgsvirksomhet rettet mot forbrukere, står forbrukerkjøpsloven helt sentralt. Det er derfor grunn til å forvente at selgerne gjennomgående har bedre kunnskap om loven enn det Forbruker-rapporten har avdekket. Jeg er imidlertid kjent med at Handels- og Service-næringens Hovedorganisasjon har informert om den nye loven gjennom kurs, nyhetsbrev, medlemsmøter og sine internettsider.

Jeg er videre kjent med at Forbrukerrådet bruker sine lokalkontor for å spre kunnskap om den nye forbrukerkjøpsloven, også med sikte på å være en medspiller til lokale forretningsdrivende. Jeg nevner i den forbindelse at Sunnmørsposten i et oppslag 1. november brakte informasjon om at Forbrukerrådet i Møre og Romsdal skulle arrangere et dagsseminar om forbrukerkjøpsloven i samarbeid med Ålesund Sentrumsforening, hvor alle ansatte i varehandelen var invitert for å skaffe seg nyttig kunnskap om den nye loven. Jeg synes det er positivt at slike tiltak blir iverksatt.

Dersom mangelfull kunnskap om loven skulle vise seg å bli et vedvarende problem, og ikke bare et problem knyttet til at loven er ny, vil jeg vurdere å ta saken opp med Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon.

Knut Storberget (A): Jeg tror det er veldig viktig og avgjørende at man nettopp tar det initiativet som signaliseres mot slutten av statsrådets svar. Jeg takker for øvrig for svaret.

Denne loven må ikke få satt seg, slik som den gamle forbrukerkjøpsloven fikk. Gjennom en årrekke var det en stor avstand mellom det både selger og kjøper visste om de rettighetene man hadde, og de rettighetene som faktisk lå i den gamle lovgivningen. Nå har vi fylt på med nye, gode rettigheter for forbrukerne både i forhold til erstatningsgjenstand, i forhold til rett til å heve kjøpet, i forhold til spørsmål om bytterett ved mangel, og ikke å forglemme i forhold til reklamasjonsfristene. Her tror jeg faktisk den politiske ledelse i Justisdepartementet må ta initiativ også utover det som nå sies om foredrag og internetsider. Man trenger en kampanje i forhold til de nye rettighetene som forbrukere har fått, som når mye bredere enn det handelsstandsforeningen i Ålesund og en del andre mer begrensede fora gjør.

Mitt spørsmål er: Vil justisministeren ta initiativ til slike brede informasjonstiltak vedrørende den nye loven?

Statsråd Odd Einar Dørum: I denne saken er det på grunn av at det er en ny lov, slik at det offentlige, dvs. Justisdepartementet og Forbrukerrådet, allerede har informert om denne loven i større utstrekning enn det som er vanlig når det vedtas nye lover. Dessuten har selgeren et eget ansvar, som jeg har vist til, og jeg har gitt eksempler på det. Det er også slik at loven f.eks. er gratis tilgjengelig på Lovdatas internetsider.

Det generelle spørsmålet er: Hva kan man gjøre for å forsterke det? Jeg har sagt i mitt svar at jeg vil følge utviklingen. Jeg tror at spesielt Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, gjennom de tiltak de allerede har gjort, vil være en viktig medspiller. Jeg vil holde tett følge med saken og vil selvfølgelig gå inn med det jeg har sagt i mitt første svar, dersom jeg opplever at det er nødvendig.

Jeg deler representantens oppfatning at denne loven bør bli kjent, men det krever et samarbeid mellom alle parter som har et ansvar for og en interesse av at den blir kjent.

Knut Storberget (A): Når det gjelder denne loven, skal den virke i et marked hvor vi stadig møtes med hardere markedsføring – store «boards» om alle de gode tilbudene og all fortrefelighet, men man informeres aldri om de rettighetene man har når det går galt. Det er derfor jeg mener Justisdepartementet, og for så vidt den politiske ledelse, bør ta initiativ til en mye bredere kampanje rundt dette. Og et tips: Ta initiativ til å vurdere om ikke bransjeorganisasjonene nå bør innføre en slags informasjonsseddel for de varene som selges – over en verdi på f.eks. 5 000 kr – hvor man informeres helt konkret om hvilke rettigheter man har, slik man er pålagt ved en del andre typer kjøp. For det er grunn til å ta det på alvor. Vi vet bl.a. at forbrukerkjøpsdirektivet som EU har vedtatt, som vi er forpliktet etter, og som er en del av bakgrunnen for denne loven, pålegger nasjonale myndigheter informasjonsplikt vedrørende denne type lovgivning.

Statsråd Odd Einar Dørum: Det siste er helt riktig. Det pålegger nasjonale myndigheter informasjonsplikt. Det er derfor nasjonale myndigheter har gått lenger ved denne loven enn det som er vanlig ved lover. Vi føler at dette ansvaret forplikter, slik det ligger i det direktivet det vises til.

Nå deler nok representanten og jeg den oppfatning at det kan være grenser for hvor mye det offentlige kan gjøre. Man har faktisk et ansvar også hos andre – hos selgere og bransjeorganisasjoner. Jeg tar gjerne med gode ideer på veien, men de får bli gode ideer. Det som det skulle vise seg å være behov for her, vil jeg på egnet måte drøfte med bransjeorganisasjonene dersom jeg når jeg følger saken videre, opplever at det som representanten tar opp, er situasjonen. Jeg deler hovedhensikten i hans anliggende, nemlig at loven bør bli kjent. Jeg deler også representantens anliggende at det krever et samarbeid og innsats av flere. Det var derfor jeg også gav den avslutningen som jeg gjorde i mitt hovedsvar til spørsmålsstillingen som ble reist til meg av representanten Storberget.

S p ø r s m å l 3

Geir-Ketil Hansen (SV): «Styret for Helse Nord må iverksette budsjettnedskjæringer for 521 mill. kr over en 2-årsperiode for å tilpasse budsjetttrammene. I styrepapirene til foretakets møte den 5. november framgår det at akuttkirurgien og fødetilbudet ved lokalsykehusene må vurderes endret for å løse tilpasningsproblemet.

Vil statsråden akseptere at helseforetakene nedlegger kirurgisk akuttberedskap og fødetilbud ved lokalsykehusene som et tiltak for å tilpasse budsjetttrammene?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: I likhet med de andre regionale helseforetak har Helse Nord et tilpasningsbehov. Det regionale helseforetak har beregnet dette til å være på 521 mill. kr. Helse Nord ønsker å bruke to år på å tilpasse seg dette. Det er i tråd med hva jeg som eier har signalisert i forslaget til statsbudsjett for 2003. For å kunne klare en så stor tilpasning er det nødvendig å se på alle sider ved organisasjonen.

Representanten Hansen setter dette i sammenheng med et utredningsarbeid Helse Nord har satt i gang med tanke på fremtidig fødetilbud og struktur på akuttberedskapen. Allerede i august vedtok styret i Helse Nord at denne utredningen skulle iverksettes. I dette ligger det en tanke om at tilbudet kan organiseres bedre enn i dag, både faglig og økonomisk. Jeg vurderer det slik at Helse Nord gjennom det utredningsarbeidet som er igangsatt, følger opp den nasjonale politikken på en god måte. Både rekrutteringsmessige og faglige hensyn tilsier at man bør foreta analyser av tilbudene med jevne mellomrom. I tillegg har Stortinget gjennom innstillingen til stortingsmeldingen om akuttmedisinsk beredskap sluttet seg til en gjennomgang av dagens organisering av disse tjenestene, også med tanke på hvorvidt personellmessige og økonomiske ressurser brukes på en fornuftig måte.

I tråd med intensjonen i sykehusreformen er det de regionale helseforetak som innenfor sin budsjettramme skal sørge for at befolkningen i den enkelte helseregion gis et best mulig helsetilbud. Flere av de regionale helseforetak har satt i gang omfattende prosesser for å kartlegge hvordan foretaksstruktur og tjenestetilbud skal se ut i fremtiden. I dette arbeidet har mange forskjellige forslag kommet frem. Nasjonalt råd for fødselsomsorg bistår i dette arbeidet ved spørsmål knyttet til organisering av fødetilbudet når det er ønskelig.

Jeg vil understreke at de regionale helseforetak skal innrette tilbudet sitt innenfor de faglige retningslinjer som er gitt, og de vedtak Stortinget og nasjonale myndigheter for øvrig har gjort. Det betyr bl.a. at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge, og at de faglige kravene til fødselsinstitusjoner gjøres gjeldende. Jeg vil også minne om at helseforetaksloven krever at saker av vesentlig betydning, eller av prinsipiell karakter, vedtas av foretaksmøtet i det regionale helseforetaket. Vedtektene til de regionale foretakene konkretiserer dette til bl.a. å være omfattende endringer i tjenestetilbudet.

For ordens skyld: Foretaksmøtet i de regionale helseforetakene er det samme som helseministeren.

Geir-Ketil Hansen (SV): Når det gjelder innholdet i et lokalsykehus og definisjonen på hva et lokalsykehus er, kan det for så vidt være rom for ulike tolkninger. Min vurdering er, og jeg tror det gjelder for de fleste som steller med helsepolitikk, at et lokalsykehus inneholder akutt kirurgi, akutt medisinsk beredskap og et fødetilbud. Det kan man si er kjernevirksomheten til et lokalsykehus. Hvis en av disse delene faller bort, er det grunn til å stille spørsmål om vi fortsatt har et lokalsykehus.

Da blir tilleggsspørsmålet: Dersom man skulle velge å ta bort akuttkirurgien eller fødetilbudet, vil ministeren anse det som en så vesentlig endring av strukturen, av innholdet i et sykehus, at det må opp til beslutning i et foretaksmøte?

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg ta den juridiske innfallsvinkelen til svaret først, og så den politiske.

Juridisk sett har helseforetaksloven og forarbeidene der nevnt nedleggelse av sykehus som et eksempel på en

sak av særlig prinsipiell betydning, som må opp i et foretaksmøte.

Politisk sett vil jeg si at dersom de regionale helseforetakene er i ferd med å gjøre beslutninger eller gjør beslutninger som klart strider mot vedtak i Stortinget eller mot eksplisitte nasjonale retningslinjer, vil jeg for min del ikke nøle med å gripe inn, gjennom den myndighet som er tillagt meg i loven. Men derfra og til å si at enhver endring i akuttberedskapen eller i fødetilbudet vil være i strid med nasjonale retningslinjer, det er et litt for drøyt stykke. Det må bero på et konkret skjønn, fordi den økende spesialiseringen innenfor medisin og den teknologiske utviklingen gjør det stadig mer ressurskrevende å opprettholde en full kirurgisk akuttberedskap alle steder.

Pasientene vil primært være tjent med at det er høy kvalitet. De vil også være tjent med nærhet. Og den avveiningen må foretas.

Geir-Ketil Hansen (SV): Jeg er enig med helseministeren i at det innenfor rammen av kirurgisk akuttberedskap og medisinsk akuttberedskap er ulike modeller. Men mitt spørsmål var: Hvis man legger ned den kirurgiske akuttberedskapen totalt, eller hvis man tar bort fødetilbudet, er det en slik vesentlig endring som bør besluttes i et foretaksmøte?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Ut fra det svaret jeg har gitt om de avveininger som må foretas, er det ikke mulig å gi et helt generelt og prinsipielt svar på det spørsmålet. Det må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Jeg kan se mulige eksempler på at en slik nedleggelse vil være en sak av prinsipiell betydning og viktighet, og som vil kreve en slik behandling. Men jeg kan også se at det kan være enkle tilpasninger som ikke har en slik innvirkning. Så det må bero på et konkret politisk skjønn fra helseministerens og Regjeringens side, selvfølgelig med basis i de vedtak som treffes i denne sal.

S p ø r s m å l 4

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har et spørsmål til våre ærede helseministere:

«Til tross for at snorkekliviken i Fredrikstad kan behandle 20 pasienter med snorkesyke daglig, og at det er lange ventelister for behandling, sender Rikstrygdeverket pasienter til Danmark. Selv om det kan vises til mange artikler og flere doktorgrader om at anvendte behandlingsmetode har god og langvarig effekt, er det mange leger som ikke vil henvise til klinikken.

Hva kan statsråden bidra med for å rette på forholdene?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Snorkekliviken i Fredrikstad er en privat virksomhet som drives av to tannleger som i tillegg driver ordinær tannlegevirksomhet. Behandlingen består i at pasienten får tilpasset en såkalt bittskinne, som skal brukes om natten for å holde underkjeven fremme og dermed fjerne snorkingen.

Ifølge Sosial- og helsedirektoratet har en betydelig andel av pasienter med snorkeproblemer søvnforstyrrelser i form av pustestopp i perioder. Dette er et alvorlig helseproblem, som fører til høyt blodtrykk, til forstyrrelser i hjerterytmen og til at pasientene sovner lett på dagtid. Det er derfor nødvendig at pasienter med snorkeproblem utredes med søvnregistrering før eventuell behandling. Årsaken til lange ventelister for denne gruppen pasienter skyldes mangel på kapasitet for den nødvendige søvnutredningen. Selve søvnforstyrrelsene blir ikke bedre selv om snorking opphører etter operasjon eller behandling med bittskinne.

Bruk av bittskinne er en lite utbredt behandlingsmetode i Norge og omdiskutert blant øre-nese-hals-leger. Dette fører nok igjen til at mange leger ikke henviser pasienter til Snorkeklinikken. Jeg ser derfor at det er et behov for en faglig gjennomgang av denne behandlingsmetoden, og jeg vil be Sosial- og helsedirektoratet utrede dette nærmere. Jeg vil deretter komme tilbake til saken i mitt svarbrev til Snorkeklinikken, som jeg nylig har fått en henvendelse fra.

Representanten Hedstrøm er inne på pasientbroen til utlandet, som ble etablert som følge av en ekstraveilgning høsten 2000. Formålet er nettopp å utgjøre et supplement til det innenlandske offentlige tilbudet, gjennom å øke den totale utrednings- og behandlingsskapasiteten og redusere ventetidene for utsatte pasientgrupper. Stortinget la i sin behandling av saken høsten 2000 til grunn at midlene skulle brukes utenlands for å unngå ytterligere press i norsk økonomi.

De foreløpige erfaringer med pasientbroen er i hovedsak meget positive. Til sammen 9 500 pasienter vil innen utgangen av året ha benyttet seg av ordningen og fått utført utredning og/eller behandling de har stått på venteliste for. Pasientbroen har også hatt tilleggseffekter, som at den har gitt sykehusene en anledning til å gjennomgå, kvalitetssikre og rydde i sine ventelister, som har vært et viktig siktemål fra eierens side etter at vi overtok ansvaret for sykehusene. Det har ført til at mange pasienter som behandles innenlands, har fått kortet ned sin ventetid.

Regjeringen har derfor i statsbudsjettet for 2003 foreslått å videreføre en begrenset pasientbro i påvente av at Helsedepartementet fremlegger forslag til endringer i pasientrettighetsloven i tråd med Sem-erklæringen. Målsettingen her er en utvidelse av retten til fritt sykehusvalg og nødvendig helsehjelp.

Finn Martin Vallerstnes hadde her overtatt presidentplassen.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, som jeg er meget godt fornøyd med.

Jeg kan godt forstå, når det er usikkerhet innenfor legekretser i Norge om effektiviteten og hensiktsmessigheten ved bruk av bittskinne, at man ønsker dette utredet. Det er et godt utgangspunkt for å se nærmere på dette.

Ut fra den informasjonen jeg har fått av tidligere utredninger og doktorgrader som er avholdt om dette em-

net, er det kun for 40 pst. at dette problemet kan avhjel- pes med kirurgi. Det finnes også en oksygenmaskin som er veldig effektiv, men som veldig mange pasienter har problemer med å bruke over lengre tid. Denne bittskin- nen vil kunne hjelpe dem som ikke kan hjelpes ved ope- rasjon, og som ikke klarer å bruke oksygenmaskin. Jeg er derfor veldig godt fornøyd med det. I Sverige har man ved flere sykehus valgt bittskinne som førsteprioritet ved denne behandlingen.

Jeg vil stille statsråden et oppfølgingsspørsmål: Når det nå foreligger en del informasjon, dokumentasjon og doktorgrader på dette, kan man regne med at det vil ta veldig lang tid før man kan få konklusjonen på bordet, slik at leger rundt omkring i det ganske land kan få dette vurdert ut fra den objektiviteten som da vil foreligge?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg har respekt for den faglige bakgrunnen som representanten Hedstrøm har til å bedømme slike spørsmål. Den samme faglige bakgrunn har ikke jeg. Derfor er det vanskelig for meg å gi et eksakt svar på tilleggsspørsmålet. Men jeg vil sørge for at vi uten opphold ber Sosial- og helsedirektoratet om denne utredningen, og at de gjennomfører det arbeidet så raskt som overhodet mulig.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker statsråden for tilleggssvaret.

Jeg har enda et oppfølgingsspørsmål: Hvis nå konklusjonen skulle bli at dette er en fordelaktig behandlings- måte, en rimelig behandlingsmåte, og som vil gi bredde i tilbudet til norske pasienter, vil da statsråden informere legene over det ganske land om dette via et rundskriv eller på annen måte, slik at man er sikker på at denne eventuelt gode behandlingsmetoden blir godt kjent i le- gekretser?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Den konklusjonen som Sosial- og helsedirektoratet måtte komme til i dette spørsmålet, vil selvfølgelig bli gjort offentlig kjent.

S p ø r s m å l 5

Harald T. Nesvik (FrP): Jeg vil få lov å stille følgen- de spørsmål til helseministeren:

«To familier har søkt om bistand i forbindelse med oppfølging av pasientskader skjedd i utlandet. Det fami- liene ønsker, er hjelp i forbindelse med kostnader og pro- blemer som knytter seg til å få utlevert relevante doku- menter fra de gjeldende sykehus der feilbehandlingene har funnet sted, slik at en kan få vite hva som er skjedd med sitt barn. Sakene gjelder ikke erstatning, men et øns- ke om å vite hva som er skjedd.

Er statsråden, på denne bakgrunn, villig til å se på sa- ken på nytt?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg har fått et godt innblikk i de to familienes situasjon gjennom de sakene som har vært til behandling i departementet. Jeg har stor medfølelse i forhold til det de har vært gjennom.

Begge sakene gjelder nå spørsmål om dekning av saksomkostninger, herunder advokatutgifter i Norge, reise- og oppholdsutgifter, oversettelsesutgifter m.v. i forbindelse med saksanlegg i utlandet.

Innledningsvis vil jeg bemerke at det er Stortinget som vedtar statsbudsjettet, og at departementets disponering av midler må skje i samsvar med lov, stortingsvedtak og lignende føringer. Departementet kan ikke bruke midler til formål som det ikke er avsatt midler til, selv om det er gode formål. Dette gjelder både erstatningsutbetalinger, dekning av saksomkostninger og andre typer utgifter.

Jeg er klar over at familiene nå ikke krever erstatning fra norske myndigheter, men ønsker dekning av saksomkostninger i utlandet. Jeg vil likevel komme inn på erstatningsrettslige regler i min videre redegjørelse, idet dette er relevant for vurderingen av om det vil være rimelig at departementet bidrar til å dekke saksomkostningene.

Den ene familien, som mistet sitt barn, har tidligere fått bistand ved at departementet har innhentet og bekostet en sakkyndig erklæring om behandlingen i utlandet. På bakgrunn av Rikshospitalets rolle i saken fant departementet dette rimelig. Departementet har imidlertid ikke funnet grunnlag for å dekke familiens saksomkostninger ved saksanlegg i utlandet.

Det vises til at denne familien ikke har krav på erstatning fra staten i anledning saken, verken etter ordinære erstatningsrettslige regler eller etter ordningen med pasientskadeerstatning – verken etter den midlertidige ordningen som gjelder i dag, eller etter den nye loven som foreløpig ikke er trådt i kraft. Det ville de heller ikke hatt om en slik pasientskade hadde oppstått i forbindelse med behandling i Norge. Dette har sammenheng med at man ved tap av barn sjelden lider økonomisk tap. Ved tap av et barn kan det være aktuelt å reise krav om erstatning for skade av ikke-økonomisk art, såkalt oppreisning. Slikt krav må imidlertid rettes direkte mot den eller dem som har voldt skaden, og helsemyndighetene vil ikke ha ansvar for erstatning av ikke-økonomisk skade, oppreisning, selv om behandlingen har funnet sted ved et offentlig sykehus. Dersom de skadelidte vinner frem med et oppreisningskrav, vil de som hovedregel også bli tilkjent dekning av nødvendige saksomkostninger.

Det kan sies at denne familien er kommet ekstra uheldig ut ved at skaden skjedde i utlandet, slik at søksmål må reises der, med de økte utgifter dette medfører. Ut fra den grundige gjennomgang som departementet har hatt av denne saken, og den dokumentasjon vi har mottatt, har vi ikke funnet grunnlag for å dekke saksomkostningene i dette tilfellet.

Den andre familien er i en annen situasjon. Barnet er blitt funksjonshemmet. Det kan derfor være aktuelt med erstatning for økonomisk tap og menerstatning.

Dersom behandlingen hadde funnet sted ved et sykehus i Norge, kan man ikke se bort fra at skadelidte ville hatt krav på erstatning fra helsemyndighetene etter alminnelige erstatningsregler, idet arbeidsgiver i en viss utstrekning svarer for skade voldt av arbeidstakere, eller gjennom den midlertidige ordningen med Norsk Pasient-

skadeerstatning. Det er foreløpig ikke vurdert om vilkårene for erstatning ville foreligget dersom behandlingen hadde funnet sted i Norge.

Etter den nye loven om erstatning ved pasientskader, som vil tre i kraft om kort tid, vil det være mulig å fremme erstatningskrav i Norge også når skaden har skjedd ved sykehus i utlandet, når behandlingen helt eller delvis er bekostet av norske myndigheter. Skader oppstått før lovens ikrafttredelse skal imidlertid avgjøres etter de tidligere regler. De midlertidige pasientskadeerstatningsordningene omfatter delvis skade voldt i utlandet, men ikke før 11. desember 2000. Det er ikke mulig for denne familien å få saken behandlet i Norge, og det vil heller ikke bli det når den nye pasientskadeloven trer i kraft.

Departementet har tilbudt den andre familien sin bistand ved å søke å innhente journalen fra sykehuset i utlandet. Når journalen foreligger, vil det bli vurdert om det er grunnlag for å yte ytterligere bistand i denne saken.

Harald T. Nesvik (FrP): Så vidt jeg kan forstå både av et svarbrev fra helseministeren til undertegnede tidligere og i forhold til helseministerens svar nå, vil den ene familien – den som har fått et handikappet barn som følge av den behandlingen som har funnet sted – kunne få ytterligere bistand. Det svaret er jeg fornøyd med. Men det gjelder den familien.

Når det gjelder den andre familien, er jeg ikke så fornøyd med svaret fra helseministeren. Saken er veldig spesiell. Den er spesiell fordi dette er pasienter som er sendt bl.a. fra Rikshospitalet fordi vi ikke hadde et behandlingsopplegg i Norge for den type lidelse som dette omfatter, hypoplastisk venstre hjertesyndrom.

Da er spørsmålet mitt: Ser helseministeren overhodet ikke at vi i hvert fall har et moralsk ansvar for å prøve å hjelpe disse familiene til å kunne få et svar? Man ønsker rett og slett i rettssammenheng å kunne få vurdert og få svar på de spørsmålene som man sitter inne med. Det blokkerer man for i disse sakene, fordi man sier at man ikke har noe ansvar juridisk, og vil derfor ikke bistå ytterligere. Men ser ikke helseministeren det moralske ansvaret som vi har for å kunne la foreldrene få et svar?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg er helt enig med representanten Nesvik i at saken er spesiell. Det er også grunnlaget for at jeg i flere runder har søkt å vende alle steiner for å se om vi har et grunnlag for å yte hjelp utover den hjelpen som allerede er gitt til denne familien, og som også må sies å være utover det departementet strengt tatt var forpliktet til. Jeg viser til at denne saken har vært gjenstand for grundig vurdering i departementet under to statsråder og under to forskjellige regjeringer, som har kommet til den samme konklusjonen.

Men det som faktisk er skjedd i saken, er at man har vist at saken er spesiell, ved å gå inn og gi den assistanse som man allerede har gitt. Og jeg må si: Også for en statsråd gjelder det at man ikke kan gi penger og bevilge midler som det ikke er hjemmel for i lov eller i de vedtak og føringer Stortinget har gitt for statsbudsjettet.

Harald T. Nesvik (FrP): Nå konsentrerer vi oss om den familien som ikke får ytterligere bistand.

Det spesielle er at man har gått til det skrittet at man har fått innhentet en sakkyndigerklæring, og det synes jeg er positivt. Det var det den forrige helseministeren, Tore Tønne, som tok initiativ til. Det spesielle er at når sakkyndigrapporten foreligger, med de påpekninger som ligger der, som er ganske entydige når det gjelder – jeg holdt på å insinuere feilbehandling ved – denne helseinstitusjonen i USA, sier departementet at da kan ikke vi yte mer, da kan ikke vi være behjelpelig med å gå videre. Det synes jeg er rimelig spesielt, i hvert fall med tanke på det som står i denne sakkyndigerklæringen. Det vises også i brev til meg at hvis man ser på det med å kunne yte rettshjelp i saker bl.a. overfor utlandet, henvises det til en § 4, som bl.a. brukes når det gjelder barnebertføringsaker. Da kan man finne en del hjemler for å yte bistand til saker i utlandet. Hvorfor kan man ikke bruke dem i denne saken?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Vi er bundet av de regler som gjelder for helsetjenestene i Norge – lovregler – og de midlertidige regler som har gjeldt for pasientskadeerstatning, frem til den nye loven trer i kraft. Vi er bundet av de budsjettvedtak og føringer som ligger der. Jeg må bare si at hadde jeg funnet et grunnlag for å gå videre i denne saken, hadde jeg gjort det. Men jeg har ikke funnet det grunnlaget. Og jeg må også stå ansvarlig innenfor de rammene som gjelder for min embetsutøvelse.

Jeg vil også si at departementet faktisk har strukket seg lenger enn det man strengt tatt har plikt til, ved at man har bistått familien med å innhente en slik uavhengig sakkyndigerklæring.

S p ø r s m å l 6

Fra representanten Bjørn Jacobsen til utviklingsministeren:

«Nasjonal Agenda 21 er den konkrete norske oppfølginga av Johannesburg-møtet. Statsministeren sa òg i si utgreiing til Stortinget at dei internasjonale finansinstitusjonane òg må trekkjast sterkare inn i oppfølginga av internasjonale miljøtoppmøte.

Korleis ser statsråden føre seg at dette skal føregå, og kva initiativ vil bli teke frå norsk side, slik at denne prosessen kjem i gang?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 7

Heidi Sørensen (SV): «Olje- og energidepartementet har lagt fram et utkast til konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet fra Lofoten og nordover. Utkastet innebærer at det ikke skal gjennomføres ny forskning. SFT har påpekt at identifisering av kunnskapshull og ny forskning er en forutsetning før det på faglig

grunnlag kan treffes strategiske beslutninger om videreføring av petroleumsvirksomheten i Barentshavet.

Vil statsråden sørge for at programmet inneholder krav om ny forskning?»

Statsråd Einar Steensnæs: Arbeidet med utredningen av konsekvenser av helårig petroleumsaktivitet, ULB, har sin bakgrunn i Sem-erklæringen. Utredningen har, slik jeg ser det, to formål. Den skal for det første ligge til grunn for Regjeringens behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området, og den skal også være et av grunnlagsdokumentene for den helhetlige forvaltningsplanen.

Forslaget til utredningsprogram for denne utredningen har vært ute på høring, og ved høringsfristens utløp hadde vi mottatt 38 høringsuttalelser, inkludert den fra SFT. Jeg synes det er gledelig at så mange har ønsket å komme med innspill i denne prosessen, slik at sluttresultatet kan bli best mulig.

En av hovedoppgavene til ULB vil nettopp være å identifisere kunnskapshull. I forslaget til utredningsprogram står det:

«Der eventuelle kunnskapshull avdekkes, skal utredningsarbeidet foreslå tiltak for å bedre kunnskapsgrunnlaget, og hvem som skal ha ansvaret for oppfølgingen av disse.»

Som nevnt vil ULB også være et bidrag til den helhetlige forvaltningsplanen. Arbeidet med denne planen styres av Miljøverndepartementet. I forbindelse med dette arbeidet har Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstittutt utarbeidet en beskrivelse av miljøet og de levende marine ressurser i området Lofoten–Barentshavet. Miljøbeskrivelsen presenterer de relevante eksisterende data om det marine miljø og de marine ressursene i våre nordlige havområder, samt påpeker kunnskapshull.

De sektorvise utredninger som skal utgjøre grunnlaget for den helhetlige forvaltningsplanen, vil baseres på nevnte miljøbeskrivelse. Dette gjelder, i tillegg til utredningen av fiskeriene, skipstrafikk samt ytre påvirkninger.

Kommentaren fra SFT om identifisering av kunnskapshull er som nevnt lagt inn som en viktig del av de arbeidene som nå gjøres.

De forestående utredningene skal nettopp avdekke mulige kunnskapshull. Jeg mener derfor at det på det nåværende tidspunkt ikke vil være riktig å konkludere at programmet for ULB skal inneholde krav om ny forskning.

Jeg vil imidlertid ikke avvise at ny forskning kan være aktuelt, men vi bør avvente slutføringen av utredningene før vi eventuelt konkluderer med hensyn til behovet for og omfanget av slik forskning. Da har vi det nødvendige grunnlaget for å vurdere hvor en slik forskningsinnsats kan bidra med dypere innsikt og forståelse for viktige prosesser knyttet til petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene.

Heidi Sørensen (SV): Statens forurensningstilsyn skriver i sin høringsuttalelse at programmet delvis vil ba-

sere seg på eksisterende og til dels utdatert kunnskap. Det synes jeg det er grunn til å legge merke til.

Jeg er glad for at statsråden sier at han ikke har konkludert med henblikk på om det skal foretas ny forskning eller ikke. Vil statsråden gjøre det før programmet settes i verk? Eller vil han konkludere etter at det skisserte programmet er gjennomført?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg tror faktisk at det bare er et spørsmål om prosedyre som gjør at representanten Sørensen og jeg har en meningsutveksling om dette i Stortinget, fordi det er min intensjon å tilføre nødvendig kunnskap også i form av forskningsprogram dersom det skulle vise seg nødvendig. Men konsekvensutredningen skal altså avdekke på hvilke områder disse kunnskapshullene er av en slik karakter at det krever ny forskning, og hvor kunnskapshullene er slik at det gjelder å sammenstille ulike data, stå på skuldrene av de forskningsrapportene som allerede finnes, for å kunne finne ut av et bestemt problem.

Jeg kan forsikre om at nettopp kunnskapshull og manglende kjennskap til viktige prosesser vil være et slags fundament for hvordan jeg vil vurdere den videre prosessen med konsekvensutredningen.

Heidi Sørensen (SV): En av grunnene til at dette spørsmålet blir stilt, er at mange har tolket deler av det som står i olje- og gassmeldingen, dit hen at den konklusjonen allerede er trukket at man ikke trenger ny forskning før man fatter strategiske beslutninger om petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Jeg er glad hvis olje- og energiministeren kan bekrefte at olje- og gassmeldingen ikke skal leses på den måten.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er veldig glad for at representanten Heidi Sørensen gir meg denne anledningen til å bekrefte at det ikke er slik at jeg avviser muligheten for ny forskning. Det er klart at hvis det fremkommer opplysninger som gjør det nødvendig å iverksette forskningsprosjekter eller andre typer undersøkelser for å dekke viktige kunnskapshull, vil jeg ta initiativ til å gjøre det.

S p ø r s m å l 8

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Olje- og energidepartementet har i brev av 12. juli fastlagt at kun Nyhamna skal konsekvensutredes vedrørende ilandføring av gass fra Ormen Lange-feltet. Dette skjer på tross av spesifikke råd fra Miljøverndepartementet, SFT, Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning om at Tjeldbergodden-alternativet, bør utredes fullt ut på linje med Nyhamna.

Hvorfor har ikke Regjeringen sørget for full likeverdig utredelse av to alternativer, slik at Stortinget får en reell valgmulighet?»

Statsråd Einar Steensnæs: Norsk Hydro har som utbyggingsoperatør for Ormen Lange gjennomført en vel

to år lang prosess for å identifisere det mest egnede stedet for en eventuell ilandføring av gassen fra dette feltet. Opprinnelig var det 14 steder under evaluering. I siste fase av stedsvalgsprosessen ble fire steder videreført med økt detaljeringsgrad og omfang, herunder bl.a. Nyhamna og Tjeldbergodden. Det har vært gjennomført omfattende utredninger, bl.a. av tekniske, økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige forhold. Det ble gjort stedsspesifikke vurderinger og tilpasninger av landanlegget på hvert av disse fire stedene. Herunder ble mulige gevinster ved å samlokalisere med eksisterende anlegg og infrastruktur på Tjeldbergodden vurdert. På bakgrunn av de gjennomførte studiene kom rettighetshaverne fram til at Nyhamna var det beste ilandføringsstedet.

Tjeldbergodden-alternativet skilte seg ut som vesentlig dyrere enn de tre øvrige stedene, hovedsakelig på grunn av høye investeringer knyttet til lengre rørstrekninger både for rør fra feltet til land og eksportrør fra land til markedene. I henhold til tall fra Norsk Hydro er det om lag 1,5 milliarder kr høyere investeringskostnader for prosjektet ved ilandføring til Tjeldbergodden enn til Nyhamna. Driftskostnadene ble også estimert til å være høyest på Tjeldbergodden, bl.a. på grunn av høyere energiforbruk for anlegget for å kunne sende salgsgassen sør-øst til markedene. Operatørens tall viste samlet 1,9 milliarder kr høyere nåverdi av prosjektet med et landanlegg på Nyhamna enn et landanlegg på Tjeldbergodden.

I henhold til tall Olje- og energidepartementet har fått oppgitt fra Norsk Hydro, ville konsekvensutredning av flere steder enn ett sted påføre partnerskapet i størrelsesorden 150 mill. kr i økte kostnader. I tillegg til dette kommer kostnader som følge av utredninger av kraftlinjer på flere steder.

Det er riktig som representanten Vaksdal påpeker, at Miljøverndepartementet så det som en fordel dersom Tjeldbergodden og Nyhamna ble utredet på lik linje i konsekvensutredningen. Samtidig bad Miljøverndepartementet om en grundig redegjørelse i konsekvensutredningen av de utredninger og vurderinger som lå til grunn for stedsvalget, dersom konsekvensutredningen kun skulle omfatte Nyhamna.

På bakgrunn av den store kostnadsforskjellen mellom alternativene som jeg her har gjort rede for, fant jeg det ikke hensiktsmessig å pålegge videreføring av utredningen av Tjeldbergodden. Jeg vurderer det som riktig at selskapene kan sortere ut alternativer som er mindre aktuelle enn andre, på bakgrunn av f.eks. betydelig høyere kostnader. En videreføring av flere utbyggingsalternativer helt fram til stortingsbehandling ville medføre ytterligere kostnader og være svært krevende organisasjonsmessig.

Jeg må be om å få avslutte svaret; det er noen linjer til. – Takk, president!

Departementet har i samsvar med Miljøverndepartementets ønske pålagt Norsk Hydro å gjøre grundig rede for stedsvalgsprosessen.

Ormen Lange-feltet vurderes utbygd enten som en ren offshore-utbygging eller med et undervannsanlegg til

havs og behandlingsanlegg på land. Rettighetshaverne har lagt opp til at utbyggingsløsningen skal velges etter en sammenlikning av disse to alternativene. Det er avgjørende for å sikre et riktig valg at den beste utbyggingsløsningen for hvert av de to konseptene sammenliknes.

Jeg har for min del inntrykk av at den pågående prosessen for vurdering av utbyggingsløsninger både er grundig og ryddig. Interessentskapet står bak beslutningen om å bare utrede ett landalternativ, og det vil ikke være investeringsvilje for Tjeldbergodden-alternativet. I løpet av desember d.å. planlegger rettighetshaverne å velge utbyggingsløsning. Jeg vil følge denne prosessen meget nøye.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er jo kjent at Tjeldbergodden ble valgt bort av operatører, basert på en investeringskostnadsforskjell på rundt 1 milliard kr – eller 1,5 milliarder kr, som statsråden nå bekrefter. Dette ligger likevel godt innenfor de 3 milliarder kr i usikkerhetspåslag i beregningene som forelå da beslutningen ble tatt.

I tillegg vet vi at Nyhamna representerer «a green site» hvor man ikke vet omfanget av arkeologiske verdier, og dette øker risikoen med Nyhamna. Mye taler for at kostnadsforskjellen i seg selv ikke tilsier at dette alternativ er betydelig billigere, og dermed utelukker alle andre alternativ. Var departementet klar over dette da konsekvensutredningsprogrammet ble fastlagt?

Presidenten: Taletiden er nå ett minutt.

Statsråd Einar Steensnæs: Det vil ikke være riktig å ta usikkerhetspåslaget på 3 milliarder kr til inntekt for at en da også kunne ha utredet Tjeldbergodden. Også Tjeldbergodden måtte ha sitt usikkerhetspåslag, som da ville komme de 1,5 milliarder kr høyere. Vi har heller ikke anledning fra myndighetenes side til å pålegge utbygger kostnader, verken med hensyn til utredning eller investering og drift, dersom ikke staten selv skulle gå inn med midler og støtte dette. Jeg anser at det ikke er aktuelt, og at det ikke er spørrerens intensjon.

Vi har i konsekvensutredningen bedt om at operatøren gjør grundig rede for alle de utredninger og vurderinger som er tatt i forbindelse med valg av ilandføringssted, herunder hensynet til miljø og økonomi, og hvordan en faktisk har kommet fram til de fire alternativene som til slutt var med i vurderingen.

Øyvind Vaksdal (FrP): Ifølge lovverket skal aktuelle alternativer konsekvensutredes. Generell praksis har vært at dersom alle parter er enige om at kun ett alternativ er reelt, så blir bare det utredet. Dersom det derimot er gode grunner til at andre alternativer er aktuelle, skal minst ett av disse utredes. Med de mange innsigelser som er kommet fra de instansene jeg nevnte i mitt hovedspørsmål, mener bl.a. kompetansesenteret for konsekvensutredninger at normal framgangsmåte er å konsekvensutrede alternativet Tjeldbergodden. Hva er grunn-

laget for at statsråden nå vil endre praksis med å overse andre aktuelle alternativ?

Statsråd Einar Steensnæs: Min mening er at departementet har fulgt de retningslinjer som er på området, og som representanten nå refererte. I forhold til å ha et reelt alternativ mente vi at en onshoreløsning – en ilandføringsløsning – som et alternativ til offshoreløsning ville gi et nødvendig valg mellom flere alternativ. En skal huske på at på det tidspunktet denne avgjørelsen ble tatt, var det en betydelig kostnadsforskjell mellom ilandføringsalternativet i forhold til offshoreløsningen. Jeg har aldri lagt skjul på at jeg har håpet på at det skulle være mulig å forsvare en ilandføringsløsning. Jeg har da ment at det mest hensiktsmessige er å konsentrere all oppmerksomhet og all utredning omkring det ene alternativet som kostnadsmessig har vist seg så mye mer gunstig enn alle de øvrige.

S p ø r s m å l 9

Øyvind Korsberg (FrP): «Jeg viser til tidligere spørsmål om utredning av konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområder. Svaret var at utredningen skulle være sluttført våren/sommeren 2003. Det ble også svart at avklaring var viktig for selskapene for å få rammebetingelser som sikrer langsiktighet for videre aktivitet. Nå har statsråden meddelt selskapene at dette vil ta mye lengre tid, til tross for at konsekvensutredningen er avsluttet.

Hva er årsaken til Regjeringens helomvending i denne saken?»

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg gav i forbindelse med et foregående spørsmål, fra representanten Sørensen, en omtale av arbeidet med utredningen av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten–Barentshavet. Gjennom det nevnte arbeidet ønsker Regjeringen å få et godt og sikkert beslutningsgrunnlag før vi kan konkludere om det er riktig å gå videre med helårig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene.

I det svaret jeg gav representanten Korsberg 20. mars i år, signaliserte jeg at utredningen ville være ferdig våren/sommeren 2003. Denne tidsplanen er blitt noe forskjøvet, men det ligger likevel an til at utredningen kan oversendes Regjeringen i løpet av høsten 2003.

I Sem-erklæringen sier Regjeringen at inntil konsekvensutredningen av helårig petroleumsaktivitet i området Lofoten–Barentshavet, forkortet ULB, er ferdigstilt, blir det ingen ytterligere petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Regjeringen står fast på dette standpunkt.

Oljeindustrien er selvsagt opptatt av å komme hurtig i gang med aktivitet i dette havområdet, men Regjeringen ønsker altså å ha et godt beslutningsgrunnlag før eventuell beslutning om petroleumsaktivitet i dette området kan fattes.

I forbindelse med høringen av forslaget til ULB har man imidlertid i flere av høringsuttalelsene uttalt at ut-

redningen av helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten–Barentshavet ikke er et tilfredsstillende grunnlag for å ta beslutninger om framtidig olje- og gassvirksomhet i nordområdene.

Det hevdes også at disse beslutningene må avvente den etterfølgende forvaltningplanen for Barentshavet, som også vil omfatte miljøpåvirkningene fra fiskeri, havbruk, sjøtransport og ytre påvirkninger.

Regjeringen vil nå avvente slutføringen av ULB før vi konkluderer endelig om hvilke beslutninger vi vil ta på basis av dette dokumentet, og hvilke beslutninger som må avvente den helhetlige forvaltningsplanen.

Det avgjørende for meg er at vi har et tilstrekkelig faglig grunnlag for å kunne si at de aktuelle aktivitetene kan gjennomføres på en forsvarlig måte uten å skade miljøet på det tidspunktet vi gir vår tilslutning til slike aktiviteter.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er enig i at man må ha et sikkert og godt beslutningsgrunnlag, og da kan man jo stille spørsmål om hva som har vært beslutningsgrunnlaget tidligere innenfor norsk olje- og gassvirksomhet.

Jeg registrerer også at statsråden ønsker at Statoil og Norsk Hydro skal delta i Barentshavet på russisk side. Da vil jeg stille et spørsmål til olje- og energiministeren: Hvilken miljøkonsekvensutredning er foretatt på russisk side når det gjelder hensynet til miljøet innen olje- og gassutvinning? Vi kjenner alle til de miljøtiltak Norge har vært inne i på landsiden, med flere hundre millioner kroner når det gjelder tiltak mot forurensing fra bl.a. Nikel.

Statsråd Einar Steensnæs: Det er nok slik at det russiske regelverket, både for oljevirkosomhet og det som regulerer hensyn til miljø, på ingen måte har de samme føre var-prinsippene nedfelt som det vi har lagt til grunn for norsk petroleumsvirksomhet og miljøhensyn. Derfor er det viktig for oss at vi har en tett energidialog med Russland, og det har vi klart å etablere. Jeg ser det som veldig viktig både for industriell aktivitet, selvfølgelig, for de selskapene representanten Korsberg nevnte, og også for å kunne ha en teknologioverføring og for en harmonisering av regelverket mellom våre to land, slik at en eventuell russisk petroleumsvirksomhet i Nordvest-Russland vil være innenfor rammen av det vi anser for å være forsvarlig. En harmonisering av regelverket er et mål, men jeg innser selvfølgelig at det er et stykke fram. Men i lys av den energidialogen vi har opprettet, er det et håp om at vi kan få dette til.

Øyvind Korsberg (FrP): Det var mange fine ord, mange gode ønsker og mye håp, men realiteten er vel en helt annen når det gjelder Russland. Jeg vil bare minne statsråden om at Norsk Hydro har vært der i 14 år uten å ha fått noe særlig uttelling. Statoil har også prøvd å få innpass, uten å få noe særlig uttelling. Jeg synes det er

betenkelig at det fra norsk side satses på én side av grensestrekken i Barentshavet og ikke på den andre siden.

Norge er et av de land som har de strengeste miljøkravene når det gjelder olje- og gassutvinning. Dette vil få stor betydning for industrien med fare for tap av arbeidsplasser. Olav Fjell i Statoil har sagt at det blir en halvering av letekostnadene dersom det ikke blir leting i Barentshavet. Situasjonen er vel også den samme for de andre selskapene. Legger statsråden vekt på disse uttalelsene om fare for tap av norske arbeidsplasser og helt nødvendig kompetanse, som blir svært vanskelig å bygge opp igjen?

Statsråd Einar Steensnæs: Regjeringen legger til grunn en langsiktig og mest mulig stabil aktivitet i petroleumsvirksomheten. Det betyr at vi ønsker å møte næringsens forventninger med å tilby prospektive arealer og interessante oppgaver som kan tiltrekke seg ikke bare de to norske selskapenes interesse, men også internasjonale oljeselskapers interesse. Den interessen er ikke bare knyttet til Barentshavet, hvor det er boret 60 hull, hvorav halvparten har vært tørre, og som kommer på en klar tredjeplass når det gjelder forventninger til ressurser i forhold til Norskehavet og Nordsjøen. Regjeringen ønsker altså et skikkelig beslutningsgrunnlag for det den ønsker å få til.

Så må jeg minne representanten Korsberg om noe, siden han ønsket å minne meg om et forhold, nemlig at det har skjedd mye i russisk politikk og lovgivning som virker lovende med hensyn til å kunne håpe på en norsk industriell medvirkning, og som også gjør næringsaktiviteten mer forutsigbar i forhold til rammevilkår og skatt. Det åpner veldig interessante muligheter.

S p ø r s m å l 1 0

Inge Ryan (SV): Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til barne- og familieminister Dævøy:

«SVs inntrykk er at svært mange er fornøyd med det arbeidet Forbrukerrådet gjør. Etter 1. juli i år ble det foretatt en omorganisering av Forbrukerrådet, der styret får større myndighet. Administrasjonen legger 19. november fram et forslag for styret der det foreslås å redusere antall kontor fra 19 til 10. Dette vil bety en betydelig svekkelse mht. nærhet og lokalkunnskap.

Mener statsråden at en ev. halvering av dagens forbrukerkontor er bra for innbyggerne og den samlede regionalpolitikken?»

Statsråd Laila Dævøy: Jeg deler SVs inntrykk av at svært mange er fornøyd med det arbeidet Forbrukerrådet gjør. Organisasjonen fyller en viktig rolle som talerør for forbrukerne, og de driver også en omfattende rådgivnings- og informasjonsvirksomhet.

Forbrukerrådet har i dag kontor i alle fylker, riktignok med ett felles for Oslo og Akershus, og i et fylke er det også to kontorer. Kontorene bidrar til å gjøre organisasjonen synlig i mange regioner av landet. På den annen side er kontorene små, og dermed relativt sårbare. Videre

er det kostnadskrevenne med mange små enheter spredd over hele landet. Jeg er kjent med at styret i Forbrukerrådet for tiden vurderer hvordan det forbrukerpolitiske arbeidet best kan ivaretas, gitt den ressursrammen organisasjonen disponerer.

Som forbrukerminister finner jeg det riktig å avvente å kommentere eventuelle omorganiseringsforslag inntil styret har behandlet saken. Jeg er heller ikke før nå kjent med administrasjonens innstilling, som Ryan her henviser til. Det vil være viktig når styret har hatt sitt møte, å se på premisser og begrunnelser for styrets konklusjon, som jeg ennå ikke kjenner. Spørsmålet handler etter min mening ikke primært om antall kontorer, men om hvordan tilbudet til forbrukerne best kan ivaretas. Jeg vil her peke på at nesten alle henvendelsene til Forbrukerrådet i dag skjer via telefon og andre fjernkommunikasjonsmidler.

Forbrukerrådet er, så vidt jeg kan bedømme, i ferd med å foreta en nødvendig og positiv modernisering av organisasjonen, der ny informasjonsteknologi og nye og bedre serviceløsninger vil stå sentralt. Ønskeligheten av lokal tilstedeværelse, slik dagens forbrukerkontor fungerer, må veies opp mot andre hensyn, som økonomi og kvalitet på tjenestetilbudet. Det er i dette perspektiv og ikke primært i en distriktspolitisk tautrekking at spørsmålet om antall og plassering av lokalkontorene hører hjemme.

Jeg kan ikke gi noe nærmere svar på representanten Ryans spørsmål før jeg har sett styrets vurdering, håndtering og resultat.

Inge Ryan (SV): I mitt eget fylke, Nord-Trøndelag, tok jeg en liten sjekkerunde i forbindelse med spørretimespørsmålet. Det er et lite fylke, med 130 000 innbyggere. Kontoret der har 5 000 henvendelser pr. år, av dem skjer 1 000 ved direkte oppmøte på kontoret. Likeens får også 20–30 skoleklasser informasjon om forbrukerpolitikk fra dette kontoret. Jeg mener at det viser at nærhet, det at man har kontorene lokalisert mange steder i landet, er viktig, når man vet at 1 000 henvendelser faktisk skjer ved oppmøte på kontoret og også i forhold til det jeg har nevnt om skoleklasser.

Deler statsråden det synet at det har en viss betydning å ha kontorene spredd utover, at ikke alle syns det er greit å ta kontakt pr. telefon? Og likedan, er det ikke viktig at man har kunnskaper om lokale forhold når man skal svare på en del spørsmål? Vi vet jo at man f.eks. i Nord-Trøndelag har langt mer detaljert kunnskap om ulike lokale forhold enn om man ringer eller henvender seg til Oslo, til et landsdekkende kontor, der det vil være vanskeligere å ha den type oversikt.

Statsråd Laila Dævøy: Jeg er enig med SVs representant i at det er viktig at vi har kontorer spredd over hele landet. Jeg vet ikke så veldig mye om Forbrukerrådets planer pr. i dag, men jeg har likevel lyst til å si at materiell også kan bringes ut via andre kanaler i dag. Internett spiller en viktig rolle i denne sammenheng. De har også fra Forbrukerrådet i år lansert en ny nettportal

som gir en oversiktlig inngang til svært mye godt forbrukerstoff på nettet. En annen kanal, som jeg har tatt til orde for, kan være de offentlige servicekontorene, som vi har svært mange av i hele landet, og Forbrukerrådet har selv kommet til at de offentlige servicekontorene kan spille en rolle i informasjonssammenheng. Vi ser derfor at Forbrukerrådets kontorstruktur i noen sammenhenger kanskje kan kompenseres ved at man søker et tettere samarbeid med de offentlige servicekontorene, og da vil jo noe av den informasjonen faktisk komme enda nærmere brukerne i dag. Det er litt av dette bildet vi også må ha med, og som jeg vet at styret også jobber med.

Inge Ryan (SV): Jeg er glad for at statsråden ønsker fleksible løsninger for forbrukerkontorene, bl.a. med de offentlige servicekontorene. Jeg er helt enig. Det som imidlertid bekymrer meg, er at det er et ganske stort tempo når det gjelder den omorganisering som skjer i forhold til at man nå bygger ned en struktur som er velfungerende. Jeg har et spørsmål til statsråden: Er hun villig til å følge nøye med, slik at hun ikke gjør en del forhastede ting nå? Statsråden er tross alt den øverst ansvarlige for forbrukerpolitikk i landet, og jeg håper og vil be om at man følger nøye med, slik at man ikke finner fram til en del forhastede løsninger. Vi i SV er i hvert fall villig til å bruke noe mer penger i lag med Regjeringa dersom det er det som er problemet for å få gode løsninger og en desentralisert struktur. Vil statsråden følge nøye med i denne saken, slik at det ikke skjer noe forhastet som vil være uheldig for forbrukerne og for landet som helhet?

Statsråd Laila Dævøy: Svaret på det er ja. Denne saken kan man egentlig ikke si er veldig forhastet, den har vært diskutert i flere år, og allerede i fjor stod det en god del i Barne- og familiedepartementets budsjett om dette. Jeg svarte også på spørsmål i forbindelse med budsjettdebatten i Stortinget i desember, der jeg også ble spurt om antall forbrukerkontor. Det vi skal være klar over, er at i de nye vedtektene for det nye styret så heter det at store endringer i forbrukerkontorene skal forelegges en grundig politisk behandling. Det vil også bli gjort dersom styret i dette tilfellet kan komme til å foreslå nedleggelse av kontorer. Likevel sa jeg i den debatten i desember i fjor at det er viktig, i tråd med den utviklingen vi har hatt, også å se på en modernisering og en organisasjonsstruktur og andre måter å jobbe på, og hvis vi her har en del strukturer i kommunene våre som kan brukes til at kanskje noe av informasjonen kommer noe nærmere brukerne, synes jeg faktisk det vil være en enda bedre utvikling enn å ha status quo, men jeg skal følge godt med.

S p ø r s m å l 1 1

Signe Øye (A): Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til barne- og familieministeren:

«Å inngå ekteskap med stedfortreder er ikke tillatt i Norge. I en del land er derimot ekteskap med stedfortreder tillatt. Å innføre et prinsipp der ekteskapslovens begrensninger gjøres gjeldende også for ekteskap inngått i

utlandet ville være et viktig tiltak for å forhindre tvangsekteskap.

Vil Regjeringen vurdere å innføre et prinsipp i Norge om at ekteskapslovens begrensninger også skal gjelde for ekteskap inngått i utlandet?»

Statsråd Laila Dævøy: Regjeringen kan ikke innføre et prinsipp i Norge om at ekteskapslovens begrensninger også skal gjelde for ekteskap inngått i utlandet. Et slikt prinsipp ville stride mot internasjonal rett som bygger på prinsippet om at ekteskapsformen bestemmes av det landet der ekteskapet inngås. Det er på denne bakgrunn at et ekteskap inngått med stedfortreder kan bli lagt til grunn som gyldig i Norge. Unntaket er der ekteskapsinngåelsen strider sterkt mot vår rettsfølelse – såkalt «ordre public». Dette er et internasjonalt anerkjent standpunkt.

Selv om det i Norge ikke er tillatt å inngå ekteskap med stedfortreder, er det mange land som tillater ekteskap inngått nettopp med stedfortreder eller fullmektig. Jeg kan bl.a. nevne Nederland, Italia, Spania, Portugal, Polen og enkelte stater i USA.

Dersom vi skulle innføre et slikt prinsipp som representanten Øye foreslår, ville konsekvensen bli at f.eks. et nederlandsk par som flytter til Norge og som giftet seg i Nederland ved stedfortreder, ikke ble ansett som gift i Norge.

Det er neppe dekning for å si at et ekteskap inngått ved stedfortreder i sin alminnelighet strider sterkt mot vår rettsfølelse. Men dersom det ikke foreligger nødvendig medvirkning eller samtykke fra den parten som ikke er til stede ved vigselen, strider det sterkt mot vår rettsfølelse å anerkjenne ekteskapet som gyldig stiftet. En slik situasjon vil også krenke reglene i FN-konvensjonen om ekteskap. Artikkel 1 i FN-konvensjonen av 10. desember 1962 om samtykke til ekteskap slår fast at «ekteskap skal ikke lovlig kunne inngås uten fritt og fullstendig samtykke fra begge parter». Konvensjonen ble ratifisert av Norge i 1964.

Som mange her sikkert er kjent med, og som muligens er bakgrunnen for spørsmålet, har jeg tidligere uttalt meg i NRK Dagsrevyen om ekteskap inngått i utlandet med stedfortreder. Det som imidlertid ikke kom klart nok fram i innslaget, er at vi i Norge bare anerkjenner ekteskap foretatt med stedfortreder når det foreligger samtykke fra begge. Dersom det er klart at det ikke foreligger samtykke, vil ekteskapet være i strid med norsk rettsfølelse – vår «ordre public»-regel og FN-konvensjonen. Dette betyr altså at et ekteskap inngått i utlandet med stedfortreder må anses som ugyldig dersom det fastslås at det nødvendige samtykket ikke forelå. Det kan i en slik sak også påstås at ekteskapet er ugyldig som følge av rettsstridig tvang. Det er i dag ingen offentlig instans i Norge som godkjenner ekteskap inngått i utlandet, men ekteskapet skal registreres i Folkeregisteret. Dersom det klart framgår av et utenlandsk vigselfokument eller av opplysninger gitt av de involverte partene at det nødvendige samtykket ikke foreligger, vil ikke Folkeregisteret registrere vigselen. For øvrig kan jeg opplyse om at Regjeringen ønsker å vurdere nærmere Folkeregisterets

praksis når det gjelder dette. Det vil heller ikke kunne danne grunnlag for en tillatelse for familiegjening. Endelig stilling til hvorvidt et ekteskap er gyldig eller ugyldig, er det opp til domstolene å fatte avgjørelse om. Men, som representanten sikkert kjenner til, vil Regjeringen innføre ubetinget offentlig påtale i saker som omhandler tvangsekteskap, og presisere at den skjerpede strafferammen kan komme til anvendelse ved tvang. Som et ledd i arbeidet mot tvangsekteskap sendte Regjeringen et forslag til endringer i ekteskapsloven på høring før sommerferien. Her foreslås det bl.a. at fylkesmannen skal få adgang til å reise en sak om ekteskapets gyldighet. I tillegg foreslås det til slutt en ordning med borgerlig prøving av ekteskapsvilkårene. Dette forslaget blir til min glede støttet av de fleste høringsinstansene.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Men jeg blir litt forundret over svaret, når vi vet at Sverige har foreslått at ekteskap inngått i utlandet som involverer en med tilknytning til Sverige, ikke skal være gyldig dersom det ikke er inngått i tråd med svensk lov. På denne måten vil ekteskap med stedfortreder som involverer en svensk statsborger, eller et ekteskap inngått mellom mennesker under 18 år – som også er ulovlig i Sverige – være ugyldig. Det blir da umulig å omgå den svenske ekteskapslovgivningen gjennom å gifte seg i et annet land.

Vi vet at veldig mange ekteskap inngått med stedfortreder i utlandet er tvangsekteskap. Det kan være mange former for tvangsekteskap – både mild og sterk tvang – men det kommer i hvert fall under begrepet «tvangsekteskap». Hvorfor kan da svenskene, som sannsynligvis har sluttet seg til de samme internasjonale lover og konvensjoner, gjøre dette, men ikke vi?

Statsråd Laila Dævøy: Jeg kjenner ikke til dette forslaget fra Sverige. Jeg kjenner heller ikke detaljene i den svenske ekteskapsloven, og hvorvidt den f.eks. tar høyde for at også internasjonale forpliktelser skal overholdes. Det kan jo tenkes at det muligens ligger noe der.

Vi har i hvert fall sett på dette, også fra den juridiske siden. Men poenget må være at dersom et ekteskap er inngått ved tvang, at det ikke foreligger samtykke, skal det også anses ugyldig i Norge. Vi legger nå til rette for at det skal kunne gjøres ugyldig på en enkel og lettvinnt måte, hvilket ikke har vært tilfellet tidligere.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden igjen for svaret.

Jeg må si at når det ikke foreligger samtykke fra begge parter, skulle det bare mangle at ikke dette skal anerkjennes som ugyldig. Det er også slik at nå vil statsråden foreslå at fylkesmannen skal kunne reise sak overfor den ene av partene, hvis det avdekkes at dette antakelig kan være ugyldig. Men vi vet at vi har en lov om omskjæring, og vi har en lov mot tvangsekteskap, og hittil er ingen dømt. Da er jeg redd for at dette igjen blir en ny papirlov, der vi ikke klarer å fange opp dem som her blir tvangsgiftet.

Jeg spør igjen statsråden: Vil statsråden gå inn og se på hva svenskene gjør, slik at vi i hvert fall er sikre på at her kan vi ta et grep hvis det ikke kommer i konflikt med de internasjonale forpliktelsene som vi har sluttet oss til?

Statsråd Laila Dåvøy: Det er selvfølgelig viktig at vi følger med i hvilke lovendringer som foreslås i de andre nordiske landene. Vi har et utstrakt samarbeid i Norden både når det gjelder kjønnslemlestelse og tvangsekteskap – så selvsagt skal jeg følge med.

I tillegg må jeg si at jeg er ganske stolt av at vi fra Regjeringens side har lagt fram en ny plan mot tvangsekteskap, som både innebærer regelverk og lovendringer på dette området. Kanskje vil et annet viktig lovforslag, nemlig det med å innføre ubetinget offentlig påtale i saker som omhandler tvangsekteskap, her lette ganske mye, og vil kunne gjøre at vi får saker der kvinner eller gutter selv som er blitt tvangsgiftet, ikke våger eller tør å reise sak. Så jeg tror at med de lovendringsforslagene og regelendringene som ligger i vår handlingsplan, skal vi få bukt med dette på en mye mer offensiv måte. Jeg er glad for at denne regjeringen har tatt disse initiativene, og at Stortinget kanskje støtter alt som ligger her.

S p ø r s m å l 1 2

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Gjennom pressen er det blitt kjent at det har foregått forskjellsbehandling av fiskere som på grunn av sykdom må ut av fisket for en periode. Noen mister kvoten og dermed jobben sin i forbindelse med sykdom, mens andre får den tilbake etter at de har vært syke.

Kan statsråden bekrefte at det er slik, og hva blir eventuelt gjort for å rette på et så urimelig forhold?»

Statsråd Svein Ludvigsen: Forskriftene som har regulert adgangen til å delta i fisket etter torsk i gruppe I, har stilt et krav om tidligere aktivitet for å få delta. Kravet har med hensikt vært satt lavt, og har de siste årene vært at man må ha fisket 15 pst. av kvoten på torsk i ett av de to foregående årene for å få adgang året etter. Kravet til aktivitet er således satt meget lavt, i henhold til de kvoter som mange mener er lave. Likevel har forskriftene hatt en adgang til å gi dispensasjon fra aktivitetskravet i visse tilfeller, bl.a. ved sykdom. Denne adgangen har vært oppstilt nettopp for å ta høyde for at enkelte kunne komme i en situasjon hvor de ikke klarte å oppfylle kravet. På grunn av at kravet til aktivitet har vært satt lavt, har imidlertid dispensasjonsadgangen blitt praktisert strengt.

De som ikke har oppfylt kravet på grunn av sykdom, har normalt måttet vise til sykmelding som har vært av en slik varighet at det har fratatt dem muligheten til å oppfylle kravet om å ha fisket et visst kvantum i ett av de to foregående årene.

I den senere tid har vi lagt om praksis og lempet noe på kravet om at det må foreligge en konkret sykmelding. Vi har lagt til grunn at legeerklæring i spesielle tilfeller

kan være tilstrekkelig dokumentasjon på sykdom. Det må understrekes at sakene vedrørende dispensasjon fra aktivitetskravet på grunn av sykdom er kompliserte og har ofte en meget sammensatt problematikk. Det vil derfor være vanskelig å sammenligne sakene med hverandre, som representanten Arnesen viser til med henvisning til presseoppslag i den senere tid.

Ved behandlingen av disse sakene blir det foretatt en konkret og skjønsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle, for å avgjøre om vilkårene for dispensasjon anses oppfylt. Dersom det er sannsynlig at sykdom har forhindret oppfylning av aktivitetskravet, har det gitt grunnlag for dispensasjon.

Til orientering kan jeg også opplyse at jeg fra og med 2002 har fjernet kravet om at man må vise til tidligere aktivitet for å delta i torskfisket. Dette vil bl.a. ha som konsekvens – og det er det representanten Arnesen spør om – at man for fremtiden ikke vil få slike saker som det det blir vist til i spørsmålet fra representanten Arnesen.

Bendiks H. Arnesen (A): Det å bli alvorlig syk er en stor tragedie for den enkelte. Når man i tillegg ikke får tilbake den jobben man har hatt, når man er blitt frisk igjen, blir tragedien på mange måter dobbel. Arbeidslinjen sier jo det motsatte; målet er å få flest mulig fra trygd til arbeid igjen. Derfor må det ryddes opp i slike saker. Jeg er glad for det statsråden her sier. Men i de konkrete sakene som har vært nevnt i avisene og i NRK, registrerer jeg at så ikke har skjedd. I konkrete tilfeller er folk blitt uten jobb på grunn av at de har vært så uheldige å bli syke. Vil statsråden ta tak i disse konkrete sakene og få løst dem, slik at folk, som er blitt friske etter alvorlig sykdom, får kommet tilbake i jobb?

Statsråd Svein Ludvigsen: Den beskrivelsen av konsekvensene av at folk blir syke av å drive et hardt yrke som fiskeryrket, som representanten Arnesen gav, er jeg enig i.

Når det så gjelder den konkrete saken, at noen har mistet muligheten til å fortsette i yrket og har mistet rettigheter på grunn av sykdom, har praksis vært at man måtte kunne forelegge en sykmelding som sannsynliggjorde det. Jeg har, nettopp med henblikk på en imøtekommelse i tråd med det som representanten Arnesen ønsker, endret regelverket etter at jeg kom i departementet.

Samtidig har jeg registrert de utsagn og de saker som har vært presentert i media. Jeg kjenner til at Sivilombudsmannen har behandlet enkeltsaker etter klage, og at Sivilombudsmannens konklusjon i én sak har vært at de ikke har funnet holdepunkter for at departementet på rettslig grunnlag kan kritiseres for avslaget på dispensasjon, og at departementet synes å ha foretatt en forsvarlig vurdering av sakens opplysninger i forhold til forskriftsbestemmelsene som gjaldt på det tidspunktet.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg takker igjen for svaret. At dette regelverket er blitt endret, synes jeg er bra. Men viktigere er det at ingen blir liggende igjen når re-

gelverket er endret, eller henger igjen i det som har vært. Jeg mener at her må det brukes skjønn, og at man må se på den menneskelige situasjonen framfor et rigid regelverk som har vært.

Mitt ønske og min bønn til statsråden er at her må man ta menneskelige hensyn og la folk som så gjerne vil i jobb igjen, og som har båt og bruk og er klare til å sette i gang å fiske, få komme i jobb.

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg ser fristelsen til, både for en statsråd og for andre, i mange saker å kunne foreta en omkamp i forhold til de beslutninger som er fattet enten av den politiske ledelsen som har vært i et departement tidligere, eller beslutninger som er fattet i et direktorat og fattet etter beste skjønn og ut fra det regelverket man har hatt.

Jeg har tatt konsekvensen av at jeg følte behov for å endre regelverket, og det gjelder for de sakene som oppstår nå. Jeg støtter meg også til de saker jeg har gått inn i, og jeg refererte til en konkret sak hvor Sivilombudsmanen har vært inne og foretatt sin vurdering av den beslutning som ble fattet i sin tid, i 1999, i departementet, og at de ikke kritiserer den, men sier at den er foretatt etter et skjønn som er forankret i regelverket. På det grunnlaget har jeg forholdt meg til det.

S p ø r s m å l 1 3

Åsa Elvik (SV): Eg tillet meg å stille fiskeriministeren følgende spørsmål:

«30. oktober 2002 vart det begjært konkurs ved Myre Fiskeindustri AS. 156 tilsette mista jobben sin. Det er no kjent at morselskapet til Myre Fiskeindustri og Nordic Sea Trawlers, Nordic Sea Holding, har søkt om dispensasjon for leveringsforpliktingane til Øksnes. Staten har gjennom ulike selskap aksjemajoritet til Nordic Sea Holding.

Kva har statsråden gjort, og kva vil han gjere for å sørge for at desse trålarane skal halde fram å levere i Øksnes, og for at industriverksemnda skal halde fram?»

Statsråd Svein Ludvigsen: Som stortingsrepresentant Elvik viser til, er det ikke mer enn ca. 14 dager siden virksomheten på Myre gikk konkurs. Det tar gjerne – det viser all erfaring – noe tid for å få nye eiere til å overta virksomhet eller bestemme hva annet som kan gjøres framover. Det betyr likevel ikke at vi ikke fra departementets side er årvåke. Jeg har allerede hatt et møte med representanter for Øksnes kommune og for Nordland fylkeskommune og et annet møte med representanter for Nordic Sea Holding AS. Det er fremdeles uklart hva som vil skje. All erfaring viser også at det ikke er unaturlig etter to uker.

Erververstillatelse og konsesjon for de to trålerne ble gitt til de nåværende eierne, Nordic Sea Holding AS, for at trålerne skulle sikre råstoff til anlegg i Øksnes. Inntil det skjer en avklaring om en eventuell ny drift av fiskerivirksomheten på Myre, vil leveringsforpliktelsene for trålerne stå ved lag.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at Nordic Sea Holding ikke har søkt om dispensasjon fra leveringsbetingelsene, slik som stortingsrepresentant Åsa Elvik påstår. I så måte bygger spørsmålet på sviktende forutsetninger. Nordic Sea Holding har i møte med meg derimot gjort det klart at de vil oppfylle leveringsforpliktelsene for de to trålerne. Når det gjelder fremtidig drift ved Myre Fiskeindustri, er det også grunn til å minne om at direktoratets undersøkelser viser at omfattende utbedringer må til for at virksomheten skal oppfylle gjeldende krav til hygiene og trygg mat.

I den sammenheng kunne det kanskje være grunn til å si at generelt kan jeg opplyse at driftsgrunnlag som er fundamentert på dispensasjon fra gjeldende forskrifter, vil være tidsavgrenset, vil være kortvarig og vil være tuffet på en grundig undersøkelse i hver enkelt sak, hvilket også er gjort i denne saken og som ligger til grunn for at selskapet fant å melde oppbud. Men det er viktig å ha dette klart for seg, fordi vi skal sikre produksjon av matvarer under hygieniske, betryggende forhold, og for ikke å gi konkurransemessige fordeler til virksomheter som ikke fyller kravene i forskriftene, sammenlignet med virksomheter som har investert for å imøtekomme gjeldende krav.

Jeg vil her vise til innskjerping av regelverket for hygiene og kvalitet ved produksjon av mat for det internasjonale markedet. Vi mener alvor, dette har vi innskjerpet, og reglene i EØS-avtalen er tuffet på internasjonale standarder, og det åpner ikke for dispensasjon uten i helt spesielle tilfeller.

Men når det gjelder trålerne, bygger altså spørsmålet på sviktende grunnlag. Selskapet har ikke søkt om dispensasjon, slik det blir hevdet.

Åsa Elvik (SV): Det er rett, som statsråden seier, at selskapet ikkje har søkt om dispensasjon frå leveringsforpliktingane. Det har eg blitt klar over i etterkant av at spørsmålet var levert. Det var ein feil i eit notat som eg hadde tilgang til. Men eg meiner at dette ikkje er ein berande premiss for spørsmålet, for spørsmålet er kva statsråden ønskjer å gjere for å sørge for at trålarane kan halde fram med å levere i Øksnes, og kva han eventuelt vil gjere for at industriverksemnda skal halde fram ved eit eigerskifte.

Det er eit berande vilkår i den konsesjonen som er gitt, at dette er knytt til levering og foredling. Dette er eit vanleg vilkår langs kysten, men vi kjenner dessverre til at vilkåra ikkje blir handheva i departementet, med tragiske konsekvensar, vil eg påstå. Til dømes i Bø kommune, som eg kjenner veldig godt, har det vore eit identisk tilfelle. Trålarar blei seld med vilkår om levering og foredling utan at dette blei handheva i departementet. Vil statsråden handheve dette vilkåret, eller er dette berre eit papirvilkår?

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg må med respekt si at jeg er overrasket over at representanten Elvik her opplyser at hun er kjent med at det som hevdes i spørsmålet, og som ligger til grunn for spørsmålsstillingen, er feil.

Jeg er overrasket over at spørsmålet opprettholdes, for det er med på å bidra til uro i lokalsamfunnet. Jeg blir en smule oppgitt over at man bidrar til å skape usikkerhet i et lokalsamfunn som Myre, gjennom å stille spørsmål som representanten her vedstår seg at hun er kjent med er stilt på sviktende grunnlag.

Jeg holder fast på at leveringsbetingelsene ikke er brutt. Selskapet har i møte med meg senest i går gjort det helt klart at de ønsker å opprettholde leveringsbetingelsene. Det gir da ikke noe annet grunnlag for meg enn å registrere det. Jeg har innskjerpet i møte med kommunen, fylkeskommunen og selskapet så vel som offentlig i media at vi ikke har noen planer om å svekke leveringsforpliktelsene for disse to trålerne.

Åsa Elvik (SV): Eg meiner framleis at dette ikkje var ein berande premiss for spørsmålet, for om statsråden ønskjer at vi skal ha ei vidare industriverksemd i Øksnes, er det likevel nøydt til å skje eit eigarskifte. Så om premisen er feil, som statsråden seier, er ikkje det den berande premissen for spørsmålet. Spørsmålet er kva statsråden vil gjere for å sørje for at eigarskiftet fører til at det framleis blir industriverksemd i Øksnes. Det spørsmålet meiner eg framleis står ved lag. Der har statsråden ei rekke verkemiddel, m.a. fordi staten har eigarmajoritet i dette selskapet og på den måten kan foreta seg ting.

Så har vi sjølv sagt vilkåra som er knytte til leveringsforpliktingane. Dette er altså eit vennlegsinna spørsmål for at statsråden skal få lov til å seie kva han har gjort, og kva han her vil fortsetje å gjere.

At den eine premissen er feil, meiner eg ikkje vir grunnen unna spørsmålet. Det er bekymring i Myre-samfunnet, uavhengig av om den premissen som statsråden peika på, er feil.

Statsråd Svein Ludvigsen: Ja, jeg er bekymret i ethvert tilfelle hvor en hjørnesteinsbedrift går over ende og får problemer. Men både selskapet og andre aktører forsikrer om at man arbeider intenst med å avklare situasjonen. Det er meget kort tid siden dette skjedde, og det er rimelig at partene får en tid til å områ seg når situasjonen ble som den ble, og som ble utløst av at vi vil ha matvareproduksjon under trygge vilkår. Men ved å holde fast på spørsmålet slik det er utformet, bygger det fullt og helt på den forutsetning at det er søkt om dispensasjon fra leveringsforpliktelsene. Jeg ønsker å understreke meget sterkt at fra min side som forvalter denne delen av virksomheten, nemlig leveringsforpliktelsene, er det ingen grunn til å reise tvil. Jeg har uttalt både offentlig og overfor kommunale og fylkeskommunale myndigheter og aktørene at det ikke er aktuelt å svekke den. Da føler jeg at de som forsøker å tegne et bilde av at det er usikkerhet rundt det, bidrar til å skape ytterligere usikkerhet i lokalsamfunnet, og det synes jeg lokalsamfunnet skulle være spart for. Jeg håper derfor at vi for ettertiden kan være enige om at spørsmål i spørretimen til fiskeriministeren skal bygge på realiteter og ikke på en situasjon som er feil.

S p ø r s m å l 1 4

May Hansen (SV): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Daghøyskolen i Sarpsborg fungerer meget bra for mange arbeidsledige. Mange får tilbake troen på seg selv og kommer tilbake til et aktivt arbeidsliv. Daghøyskolen er ikke godkjent som kompetansebyggende, og godkjenningen derfor ikke av Aetat som yrkesrettet attføring. Jeg har fått henvendelse fra flere som går på Daghøyskolen, men som må slutte. Dette er uheldig og utelukker mange som har mulighet til å få økt livskvalitet og komme tilbake i jobb.

Hva kan gjøres for at denne type tiltak blir godkjent?»

Statsråd Victor D. Norman: Spørsmålet fra representanten May Hansen gjelder altså det angivelige forhold at yrkeshemmede ikke får godkjent utdanning ved Daghøyskolen i Sarpsborg som attføringsløp. Grunnen sies å være at skolen ikke skal være godkjent som såkalt kompetansebyggende. Dette må bero på en misforståelse.

Tidligere hadde folketrygdloven en bestemmelse om godkjent attføringsinstitusjon. Bestemmelsen har ikke hatt praktisk betydning etter at Aetat overtok samlet ansvar for yrkesrettet attføring i 1994. Bestemmelsen ble derfor tatt ut av lovbestemmelsen i 2001. Det finnes siden 1994 ingen godkjenningsordning av utdanningsinstitusjon i tilknytning til godkjenning av utdanning som attføringsløp. Derimot var det inntil annet halvår i 2001 et krav om at utdanningen skulle være offentlig godkjent. Det betydde i praksis at utdanningen måtte kvalifisere til lån i Statens lånekasse for utdanning for at den skulle bli godkjent som attføringsløp. Dette kravet ble fjernet i juni 2001, bl.a. fordi det ble vurdert å kunne ha uheldige og utilsiktede effekter å diskvalifisere utdanningsløp som etter en helhetlig attføringsfaglig vurdering fremstod som mest hensiktsmessig.

I utgangspunktet setter altså gjeldende lovverk ingen begrensninger, verken med hensyn til hvilken type utdanning som kan bli godkjent som attføringsløp, varighet på utdanning eller utdanningssted. Forutsetningen for å få godkjent utdanning eller skolegang som attføringstiltak og således få dekket utgifter til livsopphold, skolepenger og skolemateriell er imidlertid at utdanningen eller skolegangen for den yrkeshemmede vurderes som et nødvendig og hensiktsmessig tiltak for å komme i arbeid. Den skjønsmessige vurderingen av hva som er nødvendig og hensiktsmessig, skal Aetat lokal foreta i lys av en arbeidsmarkedsfaglig vurdering av den enkelte arbeidssøkers mulighet til å beholde og skaffe arbeid. Det legges stor vekt på at den yrkeshemmede selv skal styre sitt eget attføringsløp, herunder utdannings- og yrkesvalg. Men i enkelte tilfeller vil det være ulike oppfatninger mellom brukernes egne ønsker og hva Aetat vurderer som realistisk og nødvendig med hensyn til å komme i arbeid.

Ut fra denne generelle bakgrunnen, når det gjelder Aetats forhold til Daghøyskolen i Sarpsborg, har jeg i

(Statsråd Norman)

forbindelse med spørsmålet innhentet opplysninger fra etaten. Jeg har fått opplyst at Aetat lokal ikke har avslått opplæringstilbud ved Daghøyskolen på generelt grunnlag. Aetat lokal har i et par saker vurdert datakurs ved skolen som nyttig avklaring før en eventuell videre utdanning innen IKT. Det er imidlertid riktig at Aetat lokal i flere saker ikke har godkjent opplæring ved Daghøyskolen som nødvendig og hensiktsmessig. Dette er i så fall en konkret vurdering i den enkelte sak. Det er da særlig lagt vekt på innholdet i opplæringen, herunder at kursene ikke gir formell yrkeskompetanse eller anses å være tilstrekkelige for at vedkommende kommer i arbeid.

Dette er typiske saker hvor det lokale skjønn er meget viktig, og hvor vår intensjon om delegering av ansvar må få gjennomslag. Vi mener at det gir de beste løsningene for dem som skal gjennom attføring. Jeg har full tillit til at Aetat lokal utøver det skjønnet som er nødvendig i disse sakene.

May Hansen (SV): Hva man vurderer som hensiktsmessig, og hva man legger i det som gir formell yrkeskompetanse, er kanskje ulikt fra et Aetat-kontor til et annet.

Det som skjer på Daghøyskolen i Sarpsborg, er at elever, unge mennesker, som ikke har greid å fullføre et skoleløp, som ikke har greid å gå på skolen, hver dag greier å møte opp, få økt sin livskvalitet. Det i seg selv mener jeg er kompetanse – det å kunne greie å gå på jobb hver dag, gå til skole hver dag, få kompetanse. Dette vurderes ulikt, som også statsråden var inne på, fra det ene kontoret til det andre. Det virker ganske vilkårlig hvem som får godkjent denne ordningen og ikke. Hva vil statsråden gjøre for at praksisen blir mer lik? Og hva mener statsråden er realkompetanse?

Statsråd Victor D. Norman: Jeg har ikke som mål at man skal få en lik praksis i behandlingen av ulike mennesker. Som jeg sa i mitt første svar, er det ikke slik at Aetat lokal ikke kan godkjenne kurs ved Daghøyskolen i Sarpsborg. Tvert imot, det har de gjort i konkrete tilfeller. Men det som er vår politikk, er for det første at vi skal delegere skjønnsmessig ansvar til Aetat lokal, og for det andre at det som skal skje i de lokale Aetat-enhetene, er at man skal få en vurdering av enkeltbrukernes behov på enkeltbrukernes premisser og vurdere ulike typer opplærings- og skoleringsløp i forhold til den enkeltes behov og de tilbud som finnes. Da vil det måtte foretas en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle, og da er ikke målet at alle skal få tilgang til den samme skolen, men at alle skal ha krav på å få et tilbud som er tilpasset deres individuelle behov. Det er nettopp det Aetat lokal i Sarpsborg har forsøkt å gjøre.

May Hansen (SV): Jeg er veldig enig med statsråden når han sier «enkelthusbrukernes behov» og «individuell vurdering». Det er også klart at utgangspunktet må være hva man selv ønsker, og hva man selv evner.

Jeg skal ta et helt konkret eksempel: Det datakortet som statsråden selv var inne på, får man på Daghøyskolen i Sarpsborg. Det koster ingenting. Aetat henviser brukere til IT-Akademiet isteden, hvor det samme datakortet koster over 70 000 kr, til tross for at brukerne selv ønsker å gå på Daghøyskolen. Mener statsråden at dette er god samfunnsøkonomi? Mener ikke statsråden at individets rett også skal gjelde her?

Statsråd Victor D. Norman: Jeg kan ikke gjøre stort annet enn å gjenta det jeg sa: Aetat lokal har benyttet Daghøyskolen i enkelte tilfeller og har funnet det lite hensiktsmessig i andre tilfeller. Da har de lagt vekt på både å prøve å imøtekomme enkeltbrukernes behov, og også hva som anses av dem som riktig i de individuelle tilfellene. Der har de bl.a. også lagt vekt på både formalkompetanse og det reelle innhold som tilbys i utdanningen. Her er altså utøvd et lokalt individuelt skjønn, som i noen tilfeller har hatt som konsekvens at man har benyttet seg av Daghøyskolens tilbud, og i andre tilfeller har hatt som konsekvens at man ikke har gjort det. Og jeg ser ikke at det foreligger noen omstendigheter som taler for at man her skulle overprøve det skjønn.

Spørsmål 15

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg tillater meg å fremføre følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«På tross av en bred innsats de senere årene for å få ned antall branner i Norge troner landet fortsatt på toppen av internasjonal brannstatistikk. Ifølge «World Fire Statistics» utgjør de økonomiske tapene ved branner 0,30 pst. av BNP i Norge, langt mer enn i noe annet land. Tilsvarende tall for Japan er 0,09, Finland 0,15, USA 0,11 og Danmark 0,20. Branner er et alvorlig samfunnsproblem. Strømfeil utgjør nær 50 pst. av brannårsakene.

Bør ikke alle husstander få utført en kontroll av el-anlegget minst hvert 5. år?»

Statsråd Victor D. Norman: Det er riktig, som representanten Andersen poengterer, at vi i Norge sliter med altfor høye tall hva branner angår. For materielle tap som følge av branner i Norge var det for noen år siden en reduksjon i de totale skadeutbetalingene, men utviklingen viser nå en stigende tendens, og for 2001 var de samlede utbetalinger på ca. 4 milliarder kr. Vi ligger lavest i Norden når det gjelder det samlede antall elbranner pr. million innbygger – men det er mager trøst. Tallet er klart for høyt.

Det er derfor ikke til å komme bort fra at elektrisk forårsakede branner er et alvorlig problem både i Norge og i andre land. St.meld. nr. 41 for 2000–2001, lagt frem av den forrige regjeringen, satte ambisiøse mål for å redusere antall omkomne og materielle tap som følge av brann i Norge for femårsperioden 2001–2005. Dette er mål som jeg er opptatt av å følge opp, og arbeidet må gjøres på flere fronter. Elektrisitetssikkerhet er en viktig del av det brannforebyggende arbeidet. Som følge

av St.meld. nr. 17 for 2001-2002, som Stortinget nylig har behandlet, vil det brannforebyggende arbeidet bli ytterligere styrket ved at vi får et nytt direktorat for beredskap og sikkerhet.

Når det gjelder tilsyn med elektriske anlegg i boliger, gjennomfører det lokale eltilsynet stikkprøvekontroller av det elektriske anlegget i 90 000–100 000 husstander hvert år. Det innebærer at det i gjennomsnitt føres kontroll med hver husstand hvert 20. år. Kontrollene er basert på en risikovurdering av boligene, dvs. at det er de mest utsatte som prioriteres. Store omstillinger både i det private elmarkedet og på myndighetssiden nødvendigvis gjør en gjennomgang av kontrollen med elektriske anlegg. Jeg er i disse dager i ferd med å vurdere ressursbruken og organiseringen av det lokale eltilsynet. Hyppighet, omfang og organisering av tekniske kontroller vil bli nærmere vurdert i denne gjennomgangen, herunder full teknisk kontroll av elanlegget i alle husstander med bestemte intervaller. Jeg mener imidlertid at andre virkemidler også er viktige i kampen for å unngå materielle tap og omkomne som følge av brann. I denne sammenheng vil jeg påpeke informasjon og holdningsskapende arbeid. Dette er noe vi i dag arbeider aktivt med gjennom seminarer, kampanjer og andre tiltak rettet mot allmennheten og spesielle målgrupper.

Blant tiltak for å redusere boligbranner med elektrisk årsak kan jeg spesielt nevne at det planlegges en fellesnordisk kampanje mot branner som følge av tørrkoking på elektriske komfyrer. Denne vil omfatte både tekniske tiltak samt informasjonstiltak rettet mot særlig utsatte grupper. Jeg er for øvrig kjent med at Direktoratet for brann- og elsikkerhet for 2003 planlegger en egen kampanje kalt «Boligsikkerhet», som også skal innbefatte tiltak som retter seg mot slokking av branner, f.eks. sprinkleranlegg i visse typer boliger.

Jeg vil på hensiktsmessig måte komme tilbake til Stortinget med en nærmere redegjørelse for organiseringen av tilsynet med elektriske anlegg i boliger.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker statsråden så mye for svaret.

Jeg vil bare først få nevne at både ansvarlig direktorat og regjering og storting de senere årene etter mitt syn har gjort så godt de har kunnet for å få Norge bort fra branntoppen. Så mitt spørsmål er ikke ment som noen kritikk mot noen parter, men det er ment å være et mer saklig og konstruktivt innspill i denne debatten.

Etter å ha vært saksordfører for en del saker på dette området føler jeg et visst ansvar for å ta opp dette sakfeltet når aktuelle anledninger byr seg. Det er dessverre slik at det ser ut som at samme hva alle gode krefter gjør i denne sammenheng, utelblir de store positive effektene. Det er nedslående, synes jeg, men vi må selvsagt ikke gi opp. Jeg tror bestemt at et tilbud om økt tilsynsfrekvens og en bedre kvalitetskontroll av elopplegget i spesielt eldre bolighus er en vei å gå i denne sammenheng. Statsråden sa at det tok 20 år mellom hver gang vi får et slikt tilsyn, mitt forslag er at dette må maksimalt ta fem år.

Statsråd Victor D. Norman: Jeg setter stor pris på spørsmålet. Og som jeg sa, holder vi på å se på organiseringen av det lokale tilsynet, herunder vurderer vi også frekvensen i kontrollene. Så jeg synes innspillene er av stor interesse.

Samtidig har jeg lyst til å peke på at det er andre sider ved branner med elektrisk årsak som kanskje bør ha vel så høy prioritet som kontroll med ting som har med selve det elektriske anlegget å gjøre. I 2001 omkom i Norge 9 mennesker i branner som skyldtes tørrkoking. Det var 9 av totalt 16 som omkom i elektrisk forårsakede branner. Men av de elektrisk forårsakede branner i fjor var det ingen branner forårsaket av feil i det elektriske anlegget som førte til død. Det betyr at når jeg sier at vi må gi prioritet til arbeidet med å få ned antallet branner som skyldes andre ting knyttet til det elektriske anlegget enn feil på anlegget i seg selv, håper jeg også at representanten Andersen er enig i det.

Torbjørn Andersen (FrP): Ja, jeg skal si meg ganske godt fornøyd med det svaret jeg har fått fra statsråden her i dag.

Det har vært slik de siste årene at det har vært fattet flere vedtak her i Stortinget om nye målsettinger, nye strategier og tiltak som var ment å skulle være med på å redusere antall branner i Norge. Da blir det jo noe nedslående når vi fortsatt befinner oss på toppen av internasjonale brannstatistikker. Vi har hatt en periode på 20–30 år hvor vi på en måte kunne ha abdisert fra denne branntoppen, men det har vi altså ikke klart. Vi vet altså at feil bruk eller feil ved elinstallasjoner i bolighus er en viktig brannårsak. Her har vi definert en klar årsak, og da må vi også være villig til å sette inn målrettede tiltak. Og siden statsråden sier at de skal vurdere også det med frekvenshyppigheten i tilsynet, skal jeg si meg godt fornøyd med svaret fra statsråden.

Statsråd Victor D. Norman: Jeg vil få lov til å takke for den kommentaren. Jeg vil bare tilføye en liten ting til slutt: I denne gjennomgangen av hvordan vi skal organisere tilsyn og få økt tilsynsfrekvens, tror jeg også det er behov for å få en litt mer helhetlig tilnærming til tilsyn knyttet til brannforebyggende arbeid i boliger, og spesielt at man får en sterkere kobling også mot feierfunksjonen og andre funksjoner som er viktig i et helhetlig forebyggende brannarbeid i forhold til boliger.

S p ø r s m å l 1 6

John I. Alvheim (FrP): Mitt spørsmål går til den ærede sosialminister:

«I en større kommune er jeg blitt gjort oppmerksom på utlysning av stillinger i helse- og sosialsektoren der de fleste stillinger er utlyst som 10, 20, 30 og 40 pst. stillinger. Til et bokollektiv søkes 6 hjelpepleiere/omsorgsarbeidere, alle i 10,33 pst. stilling. Vi vet dessuten at mange omsorgsarbeidere ønsker seg 100 pst. stillinger.

Hva kan statsråden gjøre med denne ekstreme deltidsproblematikken i omsorgssektoren?»

Statsråd Ingjerd Schou: Representanten Alvheim tar opp et problem som også departementet og jeg er bekymret over.

Mye av personellet i pleie- og omsorgssektoren arbeider deltid. En studie av arbeidstid og undersysselsetting blant hjelpepleiere og omsorgsarbeidere som FAFO nylig har gjennomført, viste at et stort omfang deltidsansettelser har store negative konsekvenser for tjenestekvaliteten og effektiviteten. Deltidsansettelser kan også vanskeliggjøre rekrutteringen og svekker arbeidsmiljøet. 28 pst. av hjelpepleierne og omsorgsarbeiderne i undersøkelsen jobbet deltid og ønsket å jobbe mer. Hovedbudskapet i rapporten fra FAFO er at både arbeidsgivere, brukere og en stor andel av de ansatte vil være tjent med en personalpolitikk som baserer seg på hele stillinger og store deltidsstillinger.

Årsaken til den høye andelen deltidsarbeidende er sammensatt. Det handler bl.a. om kompetanse i forhold til arbeidstidsplanlegging/turnusplanlegging og ledelse. Det handler også til en viss grad om begrensninger i lov- og avtaleverket, og at enkelte arbeidstakere ut fra hensynet til familie og av andre grunner ønsker å arbeide deltid. Blant annet ønsker mange i hele turnusstillinger å arbeide mindre i helger. Dette fører til behov for å fylle opp helgevaktene med deltidsstillinger.

Det er kommunen som arbeidsgiver som har ansvaret for rekruttering, bemanning og organisering av kommunens tjenester. I noen grad er kommunene bundet av rammer som settes av lov- og avtaleverket. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har nedsatt et eget utvalg, Arbeidslivslovutvalget, for å gjennomgå arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Problemstillinger knyttet til skift- og turnusarbeid i pleie- og omsorgssektoren inngår som en del av utvalgets drøftinger. Utvalget skal legge frem sitt arbeid 1. desember 2003. Jeg vil følge arbeidet og oppfølgingen nøye.

Departementet har løpende og formalisert kontakt med Kommunenes Sentralforbund om arbeidet med utfordringene i den kommunale helse- og sosialtjenesten. Jeg vil i samarbeidet fremover også ha stor oppmerksomhet på deres ansvar for situasjonen og for å bidra til å snu utviklingen.

Regjeringen skal våren 2003 legge frem en melding for Stortinget om kvalitet og innhold i eldreomsorgen. I denne meldingen vil jeg gi problemstillingene knyttet til rekruttering, bemanning, turnus og organisering en bred omtale.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

John I. Alvheim (FrP): Jeg takker statsråden for svaret. Hun synes å være på linje med meg i at det er svært uheldig med disse lave brøkstillingene i omsorgssektoren, noe som vil gi som resultat at de pleietrengende og særlig de senil demente må forholde seg til langt flere personer enn de burde gjøre.

Slik jeg ser det, vil fjerning av disse små brøkstillingene være et av de viktigste tiltak en kan gjøre for å få

til bedre rekruttering av omsorgsarbeidere. Det er jo en håpløs arbeidssituasjon for omsorgsarbeidere som er avhengig av en inntekt en kan leve av, å måtte ta til takke med brøkstillinger helt ned mot 10 pst., og dermed måtte forholde seg til et stort antall arbeidsgivere for å overleve.

Når kommunene praktiserer så små brøkstillinger, skyldes det, tror jeg, i hovedsak at grunnbemanningen er for lav i våre omsorgsinstitusjoner. Det kan i hvert fall statsråden gjøre noe med.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir da som følger: Vil sosialministeren gripe inn overfor kommunene og påse at det rett og slett ikke tillates å avvertere deltidsstillinger på under 50 pst. i våre omsorgsinstitusjoner? Denne saken har også et viktig likestillingsaspekt.

Statsråd Ingjerd Schou: Dette er et arbeidsgiveransvar. Det ligger til kommunene. Og det burde også være i kommunenes interesse å unngå så mange deltidsstillinger.

Jeg er helt enig med representanten Alvheim i at dette dreier seg om både kvalitet og kontinuitet. Det som er viktig, er at denne type små stillinger ikke må hindre at de som ønsker det og kan, får økt sin deltidsstilling.

Jeg gjentar at dette er et arbeidsgiveransvar. Det tilhører kommunene.

John I. Alvheim (FrP): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg er klar over at administrering og ansettelse av personell og slike ting er et kommunalt ansvar. Men det er mitt ansvar, og det er også sosialministerens ansvar, disse brøkstillingene, som gir som resultat uheldige situasjoner for pasientene og særlig de senil demente, med utagering hvis man må forholde seg til flere personer enn strengt tatt nødvendig.

Jeg ser så alvorlig på dette at det må gjøres noe så raskt som mulig for å få stoppet denne utviklingen, hvor vi ser avvertert stillinger helt ned til 5 pst. Vil statsråden, om nødvendig, ta initiativ til å endre loven på dette punkt, slik at man får stoppet den utviklingen som har vært på gang, og som er blitt mer ekstrem for hvert år som har gått?

Statsråd Ingjerd Schou: Dette vil jeg ta opp med KS i de naturlige samtalene som vi har. I tillegg har vi Arbeidslivslovutvalget, som nettopp også har dette som mandat. Jeg er helt enig med representanten Alvheim. Min holdning er veldig klar: Det bør være størst mulige deltidsstillinger og i de fleste tilfellene også hele stillinger, men det er arbeidsgiverne som må ta ansvar. Men jeg ser også et annet aspekt og en annen vinkel. Det går på rekrutteringssituasjonen, og det er mange som ønsker å jobbe deltid, og som bare kan jobbe deltid, og som ikke ville ha vært i arbeid hvis ikke dette hadde vært mulig. Så det er en vanskelig, kompleks situasjon, men jeg er helt på linje med Alvheim i den overordnede problemstillingen.

S p ø r s m å l 1 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Morten Ørsal Johansen til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Thore A. Nistad.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ved omregistrering av bil hos Statens vegvesen er det umulig å betale avgiften med kontanter eller kort. Det eneste som godtas, er kvittering stemplet i bankskranke.

Vil statsråden sørge for at denne byråkratiske og meget tungvinte betalingsordningen kan gjøres normal?»

Statsråd Torild Skogsholm: I dag er det dessverre bare mulig å betale gebyrbelagte tjenester med kontanter eller kort på Statens vegvesens trafikkstasjoner. Som representanten Nistad sier, må kunden fremvise originalkvittering for innbetalt omregistreringsavgift før omregistrering kan skje.

Årsaken til dette er at avgiftene i forbindelse med en omregistrering skal styres mot regnskapet til Toll- og avgiftsdirektoratet, mens gebyrer på gebyrbelagte tjenester skal inngå i regnskapet til Statens vegvesen. De samlede omregistreringsavgifter for hvert år er betydelige, og Toll- og avgiftsdirektoratet har satt strenge krav til kontroll og sporing. Dette må opprettholdes ved en eventuell ny betalingsordning, og en betalingsløsning på trafikkstasjonen er ikke en så kurant løsning som det tilsynelatende ser ut til.

Jeg er enig i at dette er en for dårlig løsning. Jeg vil derfor ta kontakt med finansministeren og ta opp med ham hvordan vi kan få etablert en mer kundevennlig løsning som er i tråd med de kravene som kundene stiller, og samtidig er effektiv og rasjonell for staten.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg takker for svaret, og jeg er nå glad for at statsråden vil ta opp det kronglete systemet som er i dag.

Folk forstår ikke systemet. Når en kan betale både prøveskilt og førerkort, og det står en terminal ved siden av skranken, er det ufattelig at folk – og disse har ikke bil, for de skal jo registrere bil – skal få et innbetalingskort og må reise ned til sentrum og gå i banken, og så må de betale et høyt gebyr i banken for å få stempel, for så atter å måtte reise tilbake til Biltilsynet. Dette er for tungvint. Hvor lang tid vil det gå før eventuelt statsråden kan få til en litt mer kurant løsning? Det vil også halvere antallet ekspederinger på Biltilsynet når det gjelder omregistrering av bil. I dag må hver eneste én inn to ganger.

Statsråd Torild Skogsholm: Som det blir presisert her, er dette en tungvint løsning. Det er en løsning som vi ikke på sikt kan basere oss på, så derfor vil jeg som sagt, ta kontakt med finansministeren slik at vi nå kan se på hvordan vi kan forenkle dette og gjøre det mer kundevennlig. Vi må jo da sikre oss at systemet ivaretar de andre hensynene, men jeg vil tro at det med dagens tek-

nologi er mulig å finne bedre og mer kundevennlige løsninger.

Thore A. Nistad (FrP): Jeg har et lite tilleggsspørsmål. Jeg synes det er noe forunderlig at Biltilsynet, når lovlig betalingsmiddel er norske mynter og sedler, ikke godtar norske sedler når en skal betale en avgift. Dette stiller jeg meg veldig tvilende til lovligheten av. Jeg er ikke sikker på det, men kanskje statsråden her kan demontere at norske sedler ikke er lovlig når det gjelder å betale avgifter innenfor samferdsel.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er selvfølgelig et poeng at vi skal ha lovlige systemer og skal kunne bruke lovlige betalingsystemer. En lovlig betalingsmåte er jo det vi må prøve å få til, både lovlig og så enkel som mulig, med kundevennlighet. Vi må ha et system som fungerer i forhold til intensjonen med gebyrene.

S p ø r s m å l 1 8

Jan Simonsen (uav): Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Flere store flyplasser som Kjevik lufthavn, Stavanger lufthavn Sola og Flesland lufthavn har store mangler, f.eks. når det gjelder sikkerhet, terminalbygg og innflyvingsutstyr. Luftfartsverket har gjort lite for å løse problemene.

Kan statsråden tenke seg å utrede muligheten for å fristille disse flyplassene som egne aksjeselskap, slik at de kan bruke egne inntekter til å løse de behovene de selv føler er viktigst å få løst?»

Statsråd Torild Skogsholm: Luftfartsverket eier og driver 45 flyplasser i Norge. Kun et fåtall av disse drives med overskudd. Stavanger lufthavn, Sola, og Bergen lufthavn, Flesland, drives med betydelige overskudd. Kristiansand Lufthavn, Kjevik, drives også med overskudd, men dette er forholdsvis beskjedent.

I utgangspunktet skal stamruteflyplassene inkludert Oslo Lufthavn Gardermoen samlet sett være bedriftsøkonomisk lønnsomme, mens staten kjøper tjenester som bidrag til å dekke underskuddet på det regionale nettet. For 2003 er det foreslått bevilget 250 mill. kr til dette, noe som er en betydelig økning i forhold til tidligere. For å kunne drive det samlede lufthavnsystemet som flertallet på Stortinget nylig har bestemt skal opprettholdes i sin helhet, er det helt nødvendig å overføre midler fra de lønnsomme til de ulønnsomme stamruteplassene. Der som de lønnsomme lufthavnene løsrives fra det helhetlige lufthavnsystemet, vil drift og investeringer ved de øvrige lufthavnene ikke la seg løse uten betydelige bevilgninger utover dagens kjøp av tjenester på det regionale nettet.

Regjeringen la nylig fram en proposisjon om omdanning av Luftfartsverket til aksjeselskap fra 1. januar 2003, som Stortinget nå har til behandling. I proposisjonen legges det til grunn en videreføring av dagens lufthavnsystem, og det framgår at en utskilling av enkelte

lønnsomme lufthavner fra det helhetlige statlig eide luft-
havnnettet ikke anses som aktuelt nå.

Omdannelsen av Luftfartsverket til aksjeselskap gir likevel økte muligheter og økt frihet til å foreta lønnsomme investeringer i lufthavnene som med dagens organisering ikke har blitt gjennomført. Jeg mener derfor at forslaget om omdannelse til aksjeselskap øker utviklingsmulighetene ved bl.a. de lufthavnene som representanten Simonsen trekker fram. Jeg er positiv til at Luftfartsverket samarbeider med lokalt næringsliv og lokale myndigheter i dette arbeidet.

Jan Simonsen (uav): Jeg bare konstaterer at det fortsatt skal være slik at flypassasjerer i Stavanger skal subsidiere flypassasjerer i eksempelvis Vardø, til tross for at det er store mangler ved egen flyplass. Jeg synes ikke dette er rett og rimelig. Jeg synes også det er litt merkelig ettersom man har en arbeids- og administrasjonsminister som så ofte snakker om ikke bare aksjeselskapsformen, men om fristilling og effektivitet innenfor ulike sektorer. Ser ikke statsråden at en fristilling av flyplassene vil kunne føre til mindre byråkrati, mer effektiv styring og bedre pengebruk, for avgjørelsene treffes jo av personer som sitter veldig nær problemene og ser hvor behovene er mest prekære.

Statsråd Torild Skogsholm: Nei, jeg ser ikke dette, i og med at vi har et flyplassnett som henger sammen. Det gir ikke mening å se på én lufthavn alene. For om man har én flyplass her i landet, og sier at den går bra, kan ikke den gå bra uten at man har et nett, dvs. at folk reiser fra A til B. De bruker hele nettet av flyplasser. Derfor henger dette nøye sammen.

Så er det naturlig at det på de stedene hvor vi har store befolkningskonsentrasjoner, og dermed mange som reiser, vil være en bedre inntjening. Men nettet henger sammen. Og det vil bety store utfordringer i forhold til statsbudsjettet om staten skal gå inn og kjøpe ytterligere tjenester i stort omfang, for vi må ha hele nettet til å gå rundt.

Jan Simonsen (uav): Hvis det fortsatt skal være slik at Luftfartsverket, enten det nå er et aksjeselskap eller ei, skal treffe beslutningene, burde man kanskje i det minste ta hensyn til behovet til de passasjerene som betaler det meste av regningen. Det kan man knapt si at Luftfartsverket har gjort.

I Stavanger har man ventet i årevis på å få et nytt terminalbygg. Mener ikke statsråden at det i det minste er en forutsetning at også behovet til de store flyplassene og flypassasjerene der blir tatt hensyn til hvis man skal ha et system som dette?

Statsråd Torild Skogsholm: Det er mange behov på mange flyplasser. Og hvis vi ikke innfrir de mest prekære behovene og gjennomfører prosjektene i tide, vil hele flyplasssystemet lide under det.

Hvis vi har steder hvor forholdene er så dårlige at folk velger ikke å reise derfra, vil både Sola, Gardermoen og

Flesland tape på det. Vi er med andre ord tjent med at vi til enhver tid har et best mulig flyplassnett rundt om i hele landet. Da er det også riktig, som representanten her viser til, at vi må ta hensyn til de flyplassene der det er mange passasjerer, at vi legger forholdene til rette slik at det også der er attraktivt å reise med fly.

S p ø r s m å l 1 9

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«På Rv 3 i Hedmark skapte et stort snøfall i slutten av oktober et farlig føre, som resulterte i mange uhell både av store og små kjøretøyer. Manglende brøyting må her ta mye av skylden, og det ble t.o.m. snakket om stenging av den viktige ferdssåren som Rv 3 er.

Kan statsråden bekrefte at stenging av Rv 3 ikke kommer på tale?»

Statsråd Torild Skogsholm: Onsdag 23. oktober i år falt det store mengder våt snø over Østlandet, og mengden ble flere steder større enn forventet. Noen steder var snømengden så stor at det var problemer med å få snøen raskt nok bort. I et radiointervju redegjorde vegsjefen i Hedmark for de tiltak som var gjennomført denne dagen. Hun gjorde oppmerksom på at det ved ekstreme værforhold kunne bli aktuelt å stenge Rv 3 i kortere tid dersom det ikke var mulig å tilby trafikantene akseptable og sikre kjøreforhold.

Statens vegvesen vil gjøre sitt ytterste for at denne viktige nord-sør-forbindelsen alltid er åpen. Jeg kan videre bekrefte at det ikke er aktuelt å stenge riksveger som skal være vinteråpne uten nattestenging, med mindre helt ekstreme værforhold gjør det trafikksikkerhetsmessig nødvendig.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

Statsråden kjenner noe til Rv 3, da hun visstnok har hatt den glede å være passasjer i et vogntog, men det var nok på litt tørrere og bedre veier enn i slutten av oktober.

Det man kan si om Rv 3, er at rundt 90 pst. av vogntogene velger Østerdalen framfor Gudbrandsdalen fordi den er kortere og dermed mer lønnsom, både økonomisk og miljømessig. Rv 3 er også utpekt som stamveg av Stortinget, men bare 9 pst. av Rv 3 holder i dag vedtatt stamvegnorm når det gjelder 8,5 m bredde. Vegdekket er ujevnt og slitt, og det er ikke gjort noen særlige investeringer på en årrekke. Det har også vært en del uhell. Da er det viktig at det settes inn nok ressurser også ved uventet og stort snøfall.

Jeg ønsker ikke at man skal stenge vegen. En så viktig samferdselsåre skal fortsatt være åpen. Det er en livsnerve i Distrikts-Norge. Vi snakker jo varmt om distriktspolitikk, så her må statsråden være klar.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er viktig for meg at vi har gode forhold på alle vegene i Norge hver dag, og spesielt på stamvegrutene. Nå er det slik at vi av og til

blir overrasket av uventet vær, og vi er midt inne i en slik periode nå. Da kan alle og enhver møte en utfordring i det å komme seg fram på vegene.

Det er viktig at vi har veger som er gode i forhold til den viktige funksjonen de skal ha, så også Rv 3. Det er helt riktig at her går det veldig mye tungtransport, så for næringslivet i Norge er det en viktig veg. Men vi har også et ansvar for å sørge for at det er sikre kjøreforhold. Det er da viktig at vi bruker ressursene – og det gjør vi – på brøyting og på å legge forholdene til rette. Så kan det være tilfeller hvor det er en så ekstrem situasjon – men da skal situasjonen være ekstrem – at vi er nødt til å sten-ge veiene.

Det er mitt mål at vi til enhver tid skal ha gode, sikre og åpne stamveger i Norge.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker for svaret.

At man blir overrasket av snøfall, er nå så, men hver vinter kommer denne snøen. Det skjer en gang i året at vinteren kommer, og det gjorde den i slutten av oktober dette året, kanskje til stor overraskelse for noen, men ikke til noen særlig overraskelse for dem som bruker veien, og som bor der.

Lastebilen står for 95 pst. av godstransporten, og 95 pst. av persontransporten skjer på vei i forhold til med jernbanen, og når Hedmark er landets tredje største fylke i areal, må Hedmark få mer penger. Vi har 7,2 pst. av de offentlige veiene, men får kun 3 pst. av statens veibevilgninger. Vi har 7,4 pst. av riksveiene, men vi får 4 pst. til drift og til vedlikehold 1,6 pst. Så de bevilgningene vi får, står ikke i forhold veilengdene. Blant annet står ikke bevilgningene til brøyting i forhold til den lengde vei vi har i vårt fylke. Hva synes statsråden om dette?

Statsråd Torild Skogsholm: Midlene til vedlikehold av veger er fordelt ut fra noen kriterier som er utarbeidet, og som skal gjøre at vi ivaretar en god og sikker standard på stamvegene.

Dette er ikke bare et spørsmål om penger. Det er snakk om hva man fysisk sett er i stand til å gjennomføre hvis det plutselig er et værømslag som gjør at det er særdeles krevende å få brøytet eller sikret vegen på en forsvarlig måte. Det er helt riktig at snøen kommer på et tidspunkt hvert år, og det må vi være forberedt på. Vi må også, så langt det er mulig, være forberedt på at den kan komme overraskende og i store mengder. Så vil vi kunne oppleve at selv om vi har nok ressurser, kan det være fysiske begrensninger i forhold til hva vi faktisk har fått til. Men målet er at vi skal ha en åpen Rv 3 så sant det overhodet er mulig.

S p ø r s m å l 2 0

Sigrun Eng (A): Eg vil få stille følgjande spørsmål til samferdselsstatsråden:

«I det siste er det på nytt sett fokus på kunnskapen om og praktisk utføring av sikring av last. Statens vegvesen, som driv med kontrollar, fortel at over 90 pst. av dei som blir stoppa, har mangelfull sikring av transporten. I opp-

læringa til sjåfør er dette viktige området mangelfullt. Fleire av opplæringsinstitusjonane seier det ikkje manglar på kapasitet, men det inngår ikkje i pensum.

Kva vil statsråden gjere for at vi kan få dyktigare transportørar og sikrare last?»

Statsråd Torild Skogsholm: Kontroll av sikring av last skjer på et utvalg av kjøretøyene og ofte på kjøretøyer hvor kontrolløren i utgangspunktet vurderer det som nødvendig. Dette medfører at kontrollresultatene ikke gir noe godt gjennomsnittsbilde av situasjonen ute på vegen.

Statens vegvesen kontrollerer ca. 80 000 kjøretøy med hensyn til sikring av last hvert år. I årets åtte første måneder ble det påtalt mangel ved 20 pst. av de kontrollerte kjøretøyene, og 10 pst. fikk kjøreforbud. Tallene støtter med andre ord ikke opp om utsagnet om at over 90 pst. har mangler ved lastsikringen.

Statens vegvesen gjennomfører i tillegg jevnlig tilstandsundersøkelser når det gjelder sikring av last, på et representativt utvalg av kjøretøyparken. Disse undersøkelser viste i 2001 at 86 pst. av kjøretøyene hadde godkjent lastsikring. I Nasjonal handlingsplan for trafikksikkerhet på veg 2002-2011 har Vegdirektoratet satt som minimumsmål at 95 pst. av alle tunge kjøretøy skal ha godkjent sikring av last. Målet skal bl.a. oppnås ved at tungtransportkontroller utført av Statens vegvesen skal økes med 50 pst. innen 2003. Regelverket sier klart at det er førerens ansvar at godset skal være sikret slik at det ikke volder skade eller fare, sleper på vegen, faller av kjøretøyet eller skaper unødig støy. Likevel har to alvorlige ulykker i år vist at vegmyndighetene må følge opp området spesielt.

Jeg vil i forbindelse med den omfattende omleggingen av føreropplæringen som nå er i gang, vurdere å stille krav om at tungbilsjåfører skal få obligatorisk opplæring i sikring av last. Vegdirektoratet har også utarbeidet ny førerprøve for lastebil med tilhenger, hvor tema sikring av last skal inngå både i praktisk og teoretisk del. Målet er at oppgavene skal tas i bruk vinteren 2002-2003. Inntil dette arbeidet er sluttført, arbeides det med å styrke sjåførenes kunnskaper om sikring av last, bl.a. gjennom et samarbeid mellom Vegdirektoratet og Norges Lastebileier-Forbund, hvor NLFs medlemmer tilbys kurs i sikring av last. Statens trafikk lærerskole har i samarbeid med bl.a. NLF, Forsvaret og Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund utviklet et kurs i sikring av last for personell ved trafikk skoler, ansatte i Statens vegvesen, politi og andre som arbeider med sikring av last.

Sigrun Eng (A): Eg takkar statsråden for svaret. Eg synest ho hadde ei god tilnærming for å finne ei løysing.

Eg vil likevel lese litt frå ei domsavseiing som er av etter måten ny dato, og som seier i klartekst korleis det er i dag. Der står det om ein som hadde fått førarkort tidleg på 1990-talet, at

«opplæringen var lite fokusert på sikring av last. Det ble kun vist til illustrasjoner og lite forklaring ellers. Det var ikke praktiske øvelser. Sikring av last var inn-

tatt i læreplanen som gjaldt da og frem til 1997, men det var ikke obligatorisk. Noe det for øvrig fortsatt ikke er».

Og det står at opplæringa «varierer fra trafikkskole til trafikkskole».

No er vi i år 2002. Alt innanfor opplæring er framleis det same på dette punktet, og som statsråden sa, har interesseorganisasjonen, Norges Lastebileier-Forbund, i mange år hatt møte og skrive brev og ønskt at departementet og Vegdirektoratet kunne bli med på eit spleiselag nettopp for å få til ei god kursing av sine medlemmer.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er helt riktig som det påpekes, at mye på dette området kan gjøres bedre i forhold til obligatorisk opplæring og kursing. Det er helt klart at ansvaret ligger hos føreren. Enhver som kjører et kjøretøy som har den type last, har et ansvar for at lasten skal være forsvarlig sikret.

Det er også avdekket at det er mangel på kunnskap om hvordan slik last skal sikres. Derfor har det vært viktig å få utviklet et tilbud om kurs i sikring av last. Det har vi nå, men det er ikke nok, mener jeg. Derfor arbeides det nå med at vi skal gjøre den type kurs, som jeg nevnte i stad, obligatorisk, slik at alle er nødt til å opparbeide seg en viss kunnskap, både praktisk og teoretisk, om hvordan dette kan skje.

Sigrun Eng (A): Eg takkar for svaret. Svenskane har ei god lærebok på dette området som mange europeiske land nyttar seg av. Eg lurar på om det også er den som ligg til grunn for det som no skal danne basis for den norske opplæringa.

Så lurar eg på om det no vil bli slik at vi lagar til ei opplæring som vi i neste omgang må gjere noko med når EU kjem med sine krav som er stipulerte til 2008. Vi må i alle fall syte for at yrkesgruppa lastebilsjåførar ikkje alltid skal vere syndebukken. Det er mange som kan bidra med sitt i denne samanhengen. Slik som næringa har det i dag, har dei små marginar både på inntening og på det å få tak i dei gode sjåførane. Utfordringane er store. Eg er glad for at statsråden har den tilnærminga som ho har til saka, og eg håpar at vi no skal få ein verkeleg nullvisjon, at noko skjer, i staden for ein nullvisjon der ingenting skjer.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er nettopp nullvisjonen på trafikksikkerhetsområdet som gjør at jeg er veldig opptatt av at vi skal komme videre i dette spørsmålet. Jeg registrerer også at næringen har vært opptatt av dette. Det ser jeg på som en styrke, både i forhold til at det er en næring som har mye kunnskap, mye erfaring, og i forhold til at de kan komme med gode konstruktive bidrag med hensyn til utarbeiding av også obligatoriske kurs i sikring av last framover.

Spørsmålet var så om dette kan være en løsning i forhold til opplæring som bare holder nasjonalt, eller om den også vil holde internasjonale mål: Målet for oss må

være at det skal opparbeides kunnskap som holder mål både internasjonalt og nasjonalt. I den grad vi har spesielle norske forhold som krever spesielle norske kunnskaper, må vi ha det også. Vi vet jo at vi hver vinter har utfordringer i forbindelse med vinterværet. Det kan hende at det er en større utfordring for oss også i forhold til sikring av last, og da må vi sikre oss at de som skal kjøre disse kjøretøyene, har kunnskap.

S p ø r s m å l 2 1

Fra representanten Sylvia Brustad til miljøvernministeren:

«Miljøverndepartementet er nå i ferd med å inngå ny avtale med emballasjekjeden om innsamling og gjenvinning av plastemballasje. For å redusere mengden avfall som eksporteres for gjenvinning, ønsker flere i bransjen at avtalen skal inneholde et mål om at minst 50 pst. av plastavfallet skal materialgjenvinnes i Norge. Etter det jeg kjenner til, ønsker ikke Miljøverndepartementet dette.

Dersom det medfører riktighet, kan statsråden forklare hvorfor departementet ikke ønsker et slikt ambisiøst mål?»

Presidenten: Dette spørsmål bortfaller.

S p ø r s m å l 2 2

Presidenten: Dette spørsmål, fra representanten Rolf Terje Klungland til miljøvernministeren, vil bli tatt opp av Mette Gundersen.

Mette Gundersen (A): Jeg tillater meg å stille miljøvernministeren følgende spørsmål:

«Den nye avtalen som skal regulere innsamling av PCB-holdige isolerruter, åpner for en praksis som kan medføre betydelig forurensning. På den bakgrunn har landets eneste operative behandlingsanlegg avvist avtaleteksten og sett seg nødt til å stanse mottak av PCB-holdige ruter.

Vil statsråden akseptere utslipp i forbindelse med innsamling og behandling av PCB-holdige isolerruter i Norge, eller ser han nødvendigheten av å gjenoppta den utslippsfrie sluttbehandlingen vi har hatt nå?»

Statsråd Børge Brende: Arbeidet med helse- og miljøfarlige kjemikalier, herunder PCB, er blant de høyest prioriterte oppgavene i Regjeringens miljøvernpolitikk. PCB er en av de aller farligste miljøgiftene som finnes. Stoffet oppkonsentreres i næringskjeden og kan medføre bl.a. reproduksjonsforstyrrelser, kreftfare, svekket immunforsvar og skader på nervesystemet. Derfor har vi et ambisiøst nasjonalt mål om å stanse alle utslipp av PCB innen 2005.

PCB har vært forbudt å bruke siden 1980, men finnes i eldre produkter. PCB-holdige isolerglassruter er den

største gjenværende potensielle utslippskilden. Selv om slike vinduer er spesialavfall, har innsamlingen vært svært lav. Dette var bakgrunnen for at Miljøverndepartementet inngikk en avtale med den berørte bransje i april i år. I avtalen forplikter bransjen seg til å sikre innsamling og miljømessig forsvarlig behandling av alle PCB-holdige isolerglassvinduer som kasseres i Norge.

En kampanje for å sikre økt innsamling av disse vinduene i sommer medførte at over 300 kilo PCB ble levert inn i løpet av to måneder. Til sammenligning ble det i hele fjor samlet inn 300 kilo gjennom hele året.

For å gjennomføre forpliktelsene i avtalen med departementet har bransjen etablert selskapet Ruteretur AS. Ruteretur AS forestår ikke innsamling og behandling av vinduene selv, men inngår kontrakter med godkjente behandlingsanlegg.

Det er i dag to anlegg som er godkjente i Norge for behandling av PCB-holdige isolerglassvinduer. Ruteretur AS ønsker å inngå likelydende kontrakter med begge disse anleggene. Avtalen som det vises til i spørsmålet, er et forslag til kontrakt som har som hovedformål å regulere betingelser for tilskudd fra Ruteretur AS.

Det er forurensningsmyndighetene som gjennom forurensningsloven, spesialavfallsforskriften og tillatelser til mottaksanlegg, regulerer hvordan de PCB-holdige vinduene skal behandles for å hindre utslipp.

Avtalen det vises til i spørsmålet, er en kontrakt mellom to private aktører. SFT har likevel innkalt Ruteretur AS til et møte i dag for å forsikre seg om at de PCB-holdige vinduene kommer til forsvarlig behandling i tråd med det bransjen har forpliktet seg til i avtalen med Miljøverndepartementet, og for eventuelt å bidra til en løsning mellom partene.

Ifølge de opplysninger jeg har innhentet, er det ett av de aktuelle behandlingsanleggene som ikke ønsker å inngå kontrakt på de betingelser Ruteretur AS har presentert. Ruteretur AS har imidlertid inngått kontrakt med det andre aktuelle behandlingsanlegget.

Jeg ser det som uheldig at ikke begge de aktuelle anleggene har en kontrakt med Ruteretur AS. Som nevnt innledningsvis er dette et område som Regjeringen fokuserer sterkt på. Jeg er svært opptatt av at målet om nullutslipp av PCB skal nås innen 2005, og miljømyndighetene vil derfor følge innsamlingsordningen nøye i tiden fremover. Jeg er så langt fornøyd med at bransjen har tatt ansvar, og at de har påbegynt arbeidet med å etablere et landsomfattende retursystem. Jeg forutsetter selvsagt at bransjen vil oppfylle sine forpliktelser i den frivillige avtalen og vil selvsagt ikke akseptere en håndtering av avfallet som medfører utslipp av PCB.

Mette Gundersen (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg opplever det slik at den avtalen som lå til grunn, har vært vellykket, men den ene bedriften som statsråden henviser til, har altså sendt ut permitteringsvarsel for alle sine ansatte i dag. Denne bedriften har siden juni i år samlet inn 20 000 ruter og tatt hånd om 1 000 kilo PCB.

Dette illustrerer at ordningen, slik den har fungert til nå, har vært god, men så legger denne bedriften til grunn – mange vil hevde dette – at det som foreligger nå, er en dårlig løsning.

Jeg hørte statsrådets svar, men jeg vil likevel spørre igjen: Hva vil statsråden gjøre for å forsikre seg om at den nye ordningen ikke fører til større utslipp av PCB i naturen?

Statsråd Børge Brende: Etter at vi fikk en avtale med bransjen i vår, har vi fått på plass et system for at isolerglassvindu, som ble brukt mye på 1960- og 1970-tallet, nå faktisk blir samlet inn. Tidligere har det vært slik at når folk har byttet ut disse vinduene, ble de bare kastet på fyllplassen, deponert. Dette er faktisk i strid med forskriften for spesialavfall.

Vi har laget en kampanje som har medført en kraftig økning i innsamling av PCB-holdige isolerglassvinduer. Det skal vi også sørge for i tiden fremover. Derfor har vi bevilget 12 mill. kr til denne avtalen mellom bransjen og de andre aktørene. Denne PCB-en skal ikke slippes ut, slik det har skjedd tidligere. Dette er et viktig skritt i riktig retning. Det som det nå dreier seg om, er forhandlinger om en avtale mellom Ruteretur AS og to aktører. Som sagt har SFT hatt en samtale for å klare opp i disse spørsmålene i dag.

Mette Gundersen (A): Igjen takk for svaret.

Vi får daglig meldinger om nedleggelse av arbeidsplasser. Ledigheten stiger. Dette er nok et eksempel på en bedrift som har satt arbeidsplasser på spill på grunn av Regjeringen. Til alt overmål er dette arbeidsplasser som skal ivareta miljøet. Hvordan kan Regjeringen la dette skje? Hva vil statsråden nå foreta seg i forhold til denne bedriften for å sikre disse arbeidsplassene?

Statsråd Børge Brende: Jeg forstår at Arbeiderpartiet for tiden omgir seg med en retorikk i forhold til bedriftsnedleggelse og i den sammenheng legger skylden på Regjeringen. Arbeiderpartiet om det. Det er et veldig komplekst saksområde.

Når Regjeringen nå har lagt opp til en politikk som bidrar til at det skal samles inn mer av PCB-holdige isolerglassvinduer – som også er aktuelt for den bedriften som eventuelt har sendt ut permitteringsvarsel – kan jeg ikke forstå at det blir mindre oppdrag av det. Det blir jo mer oppdrag av det. Men så er ikke den bedriften fornøyd, forstår jeg, med en avtale som Ruteretur AS har utformet. Dette har jeg nå bedt SFT gå gjennom for også å se på de miljømessige sidene ved det, også i forhold til det å ha to aktører i markedet, som alltid vil være en fordel, så man ikke havner i en monopolsituasjon.

I denne saken har Regjeringen bidratt til noe som er bra for miljøet, å få samlet inn mer PCB, og i tillegg har den skapt et marked for norske bedrifter som vil jobbe med miljøutvikling. Så her er Regjeringens næringspolitikk meget god, også på dette området.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.35.
